

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ & ΚΡΙΣΕΩΝ
POST GRADUATE PROGRAM
ENVIRONMENTAL, DISASTER & CRISES MANAGEMENT STRATEGIES

Μεταπτυχιακή Διατριβή Ειδίκευσης
Master Thesis

**Στρατηγική ανάλυση του ρόλου της συμμετοχής των Ενόπλων
Δυνάμεων στην διαχείριση και αντιμετώπιση Φυσικών Καταστροφών
μέσω του σχεδίου Ξενοκράτης. Συμπεράσματα και προοπτικές.**

Strategy analysis of the role of the participation of Army Forces in management
and treatment of natural disasters through plan Xenokratis. Conclusions and
Prospects.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΑΦΟΥΤΑΚΗΣ / IOANNIS FAFOUTAKIS
A.M. / R.N. : 18229

Ειδικές Εκδόσεις / Special Publications:

No. 2020089

Αθήνα, Μάρτιος 2020
Athens, March 2020

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ & ΚΡΙΣΕΩΝ

POST GRADUATE PROGRAM
ENVIRONMENTAL, DISASTER & CRISES MANAGEMENT STRATEGIES

Μεταπτυχιακή Διατριβή Ειδίκευσης Master Thesis

Στρατηγική ανάλυση του ρόλου της συμμετοχής των Ενόπλων Δυνάμεων στην διαχείριση και αντιμετώπιση Φυσικών Καταστροφών μέσω του σχεδίου Ξενοκράτης. Συμπεράσματα και προοπτικές.

Strategy analysis of the role of the participation of Army Forces in management and treatment of natural disasters through plan Xenokratis. Conclusions and Prospects.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΑΦΟΥΤΑΚΗΣ / IOANNIS FAFOUTAKIS
A.M. / R.N. : 18229

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή:

Δρ. Λέκκας Ε.,
Καθηγ. ΕΚΠΑ

Δρ. Λόζιος Σ.,
Επικ. Καθηγ. ΕΚΠΑ
Δρ. Κράνης Χ.,
Επικ. Καθηγ. ΕΚΠΑ

Ειδική Επιστημονική Καθοδήγη

Μαρτζάκης Βασίλειος
M.Sc. Αξιωματικός Πυροσβεστικού Σώματος
Πτυχιούχος Δημόσιας Διοίκησης Παντείου
Πανεπιστημίου Expert E.U. Civil Protection
Mechanism

Ειδικές Εκδόσεις / Special Publications:

No. 2020089

Αθήνα, Μάρτιος 2020
Athens, March 2020

Περιεχόμενα

Κατάλογος Εικόνων.....	5
Πίνακας Συντμήσεων.....	6
Περίληψη.....	8
Abstract.....	9
Κεφάλαιο 1° - Βασικές Έννοιες, Όροι και Ορισμοί	11
1.1 Καταστροφή	11
1.2 Κρίση	11
1.3 Ταξινόμηση των καταστροφών	12
1.4 Κίνδυνος.....	13
1.5 Τρωτότητα.....	13
1.6 Διακινδύνευση	13
1.7 Ο κύκλος της διαχείρισης καταστροφών	13
1.8 Πρόληψη	14
1.9 Μετριασμός.....	14
1.10 Ετοιμότητα	15
Κεφάλαιο 2° - Δυνατότητες των Ενόπλων Δυνάμεων στην αντιμετώπιση καταστροφών και κρίσεων	17
2.1 Αντιμετώπιση Φυσικών Καταστροφών	22
2.2 Εξειδικευμένες ομάδες των Ενόπλων Δυνάμεων για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών.....	24
Κεφάλαιο 3ο - Ανάλυση του σχεδίου Ξενοκράτης	29
3.1 Γενική Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (ΓΓΠΠ).....	34
Κεφάλαιο 4° - Το όπλο του Μηχανικού (ΜΧ)	37
4.1 Ιστορικά στοιχεία του Μηχανικού.....	37
4.2 Αποστολές που αναλαμβάνει το ΜΧ σε περίοδο πολεμικών επιχειρήσεων	39
4.3 Αποστολές που αναλαμβάνει το ΜΧ στην ειρηνική περίοδο.....	40
Κεφάλαιο 5° - Διεθνής εμπειρία.....	41
5.1 Τουρκία	42

5.2	Αμερική.....	42
5.3	Κίνα.....	43
5.4	Βιετνάμ.....	44
5.5	Γαλλία.....	44
5.6	Τσεχία.....	45
5.7	Πολωνία.....	45
5.8	NATO.....	46
Κεφάλαιο 6° – Ελληνική εμπειρία		47
6.1	Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2008.....	47
6.2	Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2009.....	48
6.3	Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2010.....	49
6.4	Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2011.....	50
6.5	Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2012.....	50
6.6	Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2013.....	51
6.7	Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2014.....	52
6.8	Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2015.....	53
6.9	Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2016.....	54
6.10	Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2017.....	55
6.11	Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2018.....	56
Κεφάλαιο 7° – Συμπεράσματα και Προοπτικές		57
7.1	Συμπεράσματα	57
	7.1.1 Αρνητικά των ΕΔ από τη συμμετοχή τους στο σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ	57
	7.1.2 Θετικά των ΕΔ από τη συμμετοχή τους στο σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ	58
7.2	Προοπτικές - Προτάσεις.....	59
Βιβλιογραφία.....		61

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1:Ο κύκλος της Διαχείρισης Καταστροφών (Λέκκας ,2015)	16
Εικόνα 2:Οργανόγραμμα της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (www.civilprotection.gr)	36

Πίνακας Συντμήσεων

ΓΓΠΠ – Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας

ΜΧ – Μηχανικό

NATO – North Atlantic Treaty Organization

ΕΔ – Ένοπλες Δυνάμεις

ΓΕΣ – Γενικό Επιτελείο Στρατού

ΓΕΝ – Γενικό Επιτελείο Ναυτικού

ΓΕΑ – Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας

ΚΥΣΕΑ – Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικών και Άμυνας

ΣΚ – Στρατιωτικός Κανονισμός

ΓΕΕΘΑ – Γενικό Επιτελείο Εθνικής Αμύνης

ΤΟΜΠ – Τεθωρακισμένο Όχημα Μεταφοράς Προσωπικού

Α/Γ – Αρματαγωγό

ΠΜ – Πτέρυγα Μάχης

ΠΡΒΧ – Πυρηνικό, Ραδιολογικό, Βιολογικό, Χημικό

ΔΒ – Διαβιβάσεις

ΚΕΚ – Κινητοί Επικοινωνιακοί Κόμβοι

ΑΔΤΕ – Ανωτέρα Διοίκηση Ταγμάτων Εθνοφυλακής

ΕΤΜΧ – Ειδικό Τάγμα Μηχανικού

ΣΜΧ – Σχολή Μηχανικού

ΗΖ – Ηλεκτροπαραγωγά Ζεύγη

ΕΤΑΚ – Ειδικό Τάγμα Αντιμετώπισης Καταστροφών

ΚΟΜΑΚ – Κινητή Ομάδα Αντιμετώπισης Καταστροφών

ΔΜ – Διοικητική Μέριμνα

ΕΜΥ – Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία

Β' ΠΠ – 2^{ος} Παγκόσμιος Πόλεμος

ΜΟΜΑ – Μεικτές Ομάδες Μηχανημάτων Ανασυγκρότησης

ΕΕ – Εγχειρίδιο Εκστρατείας

ΕΛΔΥΚΟ – Ελληνική Δύναμη Κοσόβου

ΤΕΝΞ – Τάγμα Εκκαθάρισης Ναρκοπεδίων Ξηράς

ΥΠΕΘΑ – Υπουργείο Εθνικής Αμύνης

ΙΜ – Ιερά Μονή

ΔΜΧ – Διοίκηση Μηχανικού

Ν – Νέα

ΦΕΚ – Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως

ΥΑ – Υπουργική Απόφαση

ΠΔ – Προεδρικό Διάταγμα

ΠΤΜ – Πλοίο Ταχείας Μεταφοράς

ΕΟΔ – Explosive Ordance Disposal

ΥΠΕΘΑ – Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

ΑΝΣΚ – Αντικειμενικός Σκοπός

ΟΤΕ – Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος

ΕΔΛΟ – Ειδικός Διακλαδικός Λόχος

ΠΒΧ – Πυρηνικό Βιολογικό Χημικό

Περίληψη

Ο όρος «φυσικές καταστροφές» αναφέρεται σε καταστροφές που προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα, όπως είναι σεισμοί, πλημμύρες κ.α. Όλες οι καταστροφές διαταράσσουν τη λειτουργία της κοινωνίας και προκαλούν εκτεταμένες ανθρώπινες, υλικές και περιβαλλοντικές απώλειες οι οποίες ξεπερνούν την ικανότητα της πληγείσας κοινωνίας να τις αντιμετωπίσει στηριζόμενη μόνο στις δικές τις δυνάμεις.

Γι' αυτό υπάρχει σε όλα τα κράτη η Πολιτική Προστασία, η οποία είναι ένας φορέας για την προστασία της ανθρώπινης ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών. Στην Ελλάδα υπάρχει από το 1995 όπου το Υπουργείο Εσωτερικών ανέλαβε την ευθύνη αντιμετώπισης καταστροφών από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

Οι Ένοπλες Δυνάμεις συμβάλλουν στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών, καταστροφών και κρίσεων μέσω του σχεδίου της Πολιτικής Προστασίας με την κωδική ονομασία «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ». Ο Στρατός Ξηράς συνδράμει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών μεγάλης έκτασης με τα μέσα και το προσωπικό που διαθέτει. Το όπλο του Μηχανικού έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στο σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ σε όλο τον κύκλο της διαχείρισης καταστροφών.

Στο 1^ο κεφάλαιο γίνεται αναφορά σε βασικές έννοιες, όρους και ορισμούς, οι οποίοι είναι απαραίτητοι για την κατανόηση των φυσικών καταστροφών και του κύκλου διαχείρισης καταστροφών.

Στο 2^ο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στις δυνατότητες των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων στην αντιμετώπιση καταστροφών και κρίσεων. Παράλληλα, τονίζεται η συμβολή εξειδικευμένων ομάδων των ΕΔ στην αντιμετώπιση πάσης φύσεως καταστροφών.

Στο 3^ο κεφάλαιο γίνεται εκτενής ανάλυση του σχεδίου ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ και του ρόλου της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.

Το όπλο του Μηχανικού έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών. Οι δυνάμεις του Μηχανικού αναλαμβάνουν σημαντικές αποστολές τόσο στην ειρήνη όσο και στον πόλεμο. Στο 4^ο κεφάλαιο γίνεται αναφορά σε αυτά.

Οι Ένοπλες Δυνάμεις σε όλες τις χώρες αναλαμβάνουν ειδικές αποστολές για την αντιμετώπιση καταστροφών και κρίσεων στο εσωτερικό τους. Στο 5^ο κεφάλαιο της διπλωματικής εργασίας σημειώνεται ο ρόλος που αναλαμβάνουν οι ΕΔ για την αντιμετώπιση καταστροφών και κρίσεων σε ορισμένες χώρες, αλλά και στο ΝΑΤΟ.

Στο 6^ο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην σημαντική κοινωνική προσφορά του Μηχανικού από το 2008 έως το 2018.

Τέλος στο 7^ο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στα θετικά και αρνητικά συμπεράσματα από την συμμετοχή των ΕΔ στο σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ. Παράλληλα σημειώνονται προοπτικές και προτάσεις από τη συμμετοχή των Ελληνικών ΕΔ στο παραπάνω σχέδιο.

Λέξεις κλειδιά: Φυσικές καταστροφές, διαχείριση καταστροφών, Ένοπλες Δυνάμεις, Μηχανικό, σχέδιο Ξενοκράτης, Πολιτική Προστασία

Abstract

A natural disaster is a major adverse event resulting from natural processes of the earth such as floods, hurricanes, tornadoes, volcanic eruptions, earthquakes, tsunamis and other geological processes. A natural disaster can cause loss of life or damage property. Also, it can cause some serious economic damage. The severity of the damage depends on the affected population's resilience and on the infrastructure available.

A technological disaster is a catastrophic event that is caused by either human error in controlling technology or a malfunction of a technology system. Technology based disasters are as serious as natural. Sometimes, the disaster symptoms may gradually appear over a long period of time, but other impacts may immediately disrupt society.

A crisis is any event that is going to lead to an unstable and dangerous situation affecting an individual, group, community or whole society. They are deemed to be negative changes in the security, economic, societal or environmental affairs.

Civil protection was created to deal with natural and technological disasters. In some countries of the world civil protection – civil defense is a key factor of defense. It is way to protect society and business from natural or technological disasters and crisis. Civil defense uses the principles of emergency operations such as prevention, mitigation, preparation, response and recovery

Civil protection established in Greece in 1995. Civil protection in Greece plans and coordinates actions to prevent and deal with natural, technological disasters and crises. It also informs the society for those issues.

The Army Forces and especially Land Forces have an important role to play in dealing with natural disasters. The Army Forces contribute to deal with disasters and crises through a Civil Protection's plan, which is called XENOKRATIS. Army has specialized personnel and material. Also, it has special units with the unique mission of dealing with disasters and crises.

Army Corps of Engineers have the most important role in dealing with disasters. This happens because Army Corps of Engineers have:

- ❖ special vehicles and machinery
- ❖ bridge construction material
- ❖ explosives
- ❖ boats

As a result it has a significant social contribution. The Army acts in plan XENOKRATIS when requested from Civil Protection. However, this should not reduce their operational workload.

In the first chapter, reference is made to basic terms relating to natural disasters. So development and humanitarian action can be understood in the case of natural disasters. Disaster management is eliminated in 3 stages:

- ❖ phase of development
- ❖ impact phase
- ❖ phase of response

The second chapter highlights the contribution of specialized military units in dealing with disasters and crises. They can intervene swiftly and immediately both internally and externally. Also Army Forces have sophisticated staff and resources to deal with disasters. For example, 747 special engineer battalion deals with natural and technological disasters and some units of Hellenic air force are specialized to fire fighting.

The role of Civil Protection and plan XENOKRATIS is discussed in Chapter 3. The plan XENOKRATIS is directly linked to the army and is separate for each area as needed. The role of the Armed Forces in each country is different, but in all cases they help society deal with disasters.

The chapter number 4 highlights the role of army corps of engineers, which is very important in peace and war. In Greece, army corps of engineers has increased and improved its social contribution to such an extent that sometimes replaces other services.

Chapter number 5 deals with the capabilities of the Army in dealing with disasters in different countries of the world. Some countries have created military engineer units to deal with disasters. The Euro Atlantic Disaster Response is NATO's civil emergency response mechanism in the Euro – Atlantic area. The center function as a clearing – house system for coordinating both requests and offers of assistance in case of a natural or technological disaster.

The chapter number 6 highlights the significant social contribution of army corps of engineers. More specifically reporting events from 2008 to 2008. Some of the missions that army corps of engineers can take are:

- ❖ fighting forest fires
- ❖ search and rescue
- ❖ EOD incidents
- ❖ Constructions

From 2008 to 2018, it is concluded the effective use of military personnel and means in a lot of cases of direct intervention and aid to operations dealing with natural, technological disasters and crises throughout Greece.

In the final chapter we can see positives and negative facts from the army's involvement in the plan XENOKRATIS. Finally I suggest ways that can improve the role of army forces in the plan. The plan needs to be improved so that the army forces can help the society to deal with disasters and crises. However, the main mission of army forces is not the protection from disasters. The main mission is to safeguard country's defense.

Keywords: natural disasters, disaster management, Army forces, army corps of engineer, plan XENOKRATIS, Civil Protection

Κεφάλαιο 1.

Βασικές Έννοιες, Όροι και Ορισμοί

1.1 Καταστροφή

Είναι μία σοβαρή διαταραχή της λειτουργίας μιας κοινωνίας, που προκαλεί εκτεταμένες ανθρώπινες, υλικές και περιβαλλοντικές απώλειες, οι οποίες ξεπερνούν την ικανότητα της πληγείσας κοινωνίας να τις αντιμετωπίσει βασιζόμενη αποκλειστικά μόνο στις δικές τις δυνάμεις.

Παράλληλα καταστροφή μπορεί να χαρακτηριστεί κάθε ταχείας ή βραχείας εξέλιξης φυσικό φαινόμενο ή τεχνολογικό συμβάν στο χερσαίο, θαλάσσιο και εναέριο χώρο, το οποίο μπορεί να προκαλέσει εκτεταμένες δυσμενείς επιπτώσεις στον άνθρωπο αλλά και στο ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον.¹

Σύμφωνα με τη διεθνή βάση δεδομένων για τις καταστροφές EM-DAT(www.emdat.be) τελευταία επίσκεψη στις 20/11/19) για να θεωρηθεί ένα γεγονός ως καταστροφή πρέπει να ισχύει ένα από τα παρακάτω:

- να έχουν συμβεί 10 ή περισσότεροι θάνατοι
- Να υπάρχουν 100 ή περισσότερα θύματα
- Να έχει γίνει κήρυξη σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης
- Να έχει γίνει κλήση για διεθνή βοήθεια

Ανάλογα με την ένταση τους, οι καταστροφές διακρίνονται σε :

- Γενικές: εκτείνονται σε περισσότερες από 3 περιφέρειες της χώρας
- Περιφερειακές μικρής έντασης: είναι εκείνες που για την αντιμετώπιση των οποίων αρκεί το δυναμικό και τα μέσα πολιτικής προστασίας της Περιφέρειας
- Περιφερειακές μεγάλης έντασης: είναι εκείνες που για την αντιμετώπιση των οποίων είναι απαραίτητη η διάθεση δυναμικού και μέσων πολιτικής προστασίας και από άλλες περιφέρειες
- Τοπικές μικρής έντασης: είναι εκείνες που για την αντιμετώπιση των οποίων αρκεί το δυναμικό και τα μέσα πολιτικής προστασίας σε επίπεδο νομού
- Τοπικές μεγάλης έντασης: είναι εκείνες που για την αντιμετώπιση των οποίων απαιτείται η διάθεση δυναμικού και μέσων πολιτικής προστασίας και από άλλους νομούς, περιφέρειες ή κεντρικές υπηρεσίες (Λέκκας, Ανδρεαδάκης 2015)

1.2 Κρίση

Κρίση έχουμε όταν μία κοινότητα ανθρώπων (ένας οργανισμός, μία πόλη, ένα έθνος) αντιλαμβάνεται μία επείγουσα απειλή σε θεμελιώδεις αξίες ή ζωτικές λειτουργίες, η οποία

---

¹ ΥΑ 1299/2003/ΥΠΕΣΔΔΑ, Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ, ΦΕΚ 423Β, 10 Απριλίου 2003

πρέπει να αντιμετωπιστεί υπό συνθήκες αβεβαιότητας (Rosenthal, Boin and Comfort, 2001)

Για να θεωρηθεί ένα γεγονός κρίση θα πρέπει να αποτελείται από 3 βασικά συστατικά στοιχεία:

- Απειλή
- Χρονική στενότητα
- Αβεβαιότητα (Λέκκας, Ανδρεαδάκης 2015)

1.3 Ταξινόμηση των καταστροφών

Ανάλογα με το γενεσιουργό μηχανισμό οι καταστροφές ταξινομούνται σε:

- Φυσικές διεργασίες
- Τεχνολογική ανάπτυξη
- Επιθετικές ενέργειες (πόλεμος, τρομοκρατία)

Ανάλογα με τον τρόπο εκδήλωσης:

1. Φυσικά φαινόμενα

Τα φυσικά φαινόμενα μπορούν να ταξινομηθούν στις εξής κατηγορίες:

- Γεωδυναμικά φαινόμενα (σεισμοί, ηφαίστεια)
- Υδρομετεωρολογικά φαινόμενα (τυφώνες, πλημμύρες)
- Αστρονομικά φαινόμενα (μετεωρίτες)
- Βιολογικές προσβολές (επιδημίες, επιδρομές εντόμων)

2. Τεχνολογικά φαινόμενα

Τα τεχνολογικά φαινόμενα που μπορούν να προκαλέσουν μία καταστροφή είναι:

- Διαρροή χημικών ουσιών στο φυσικό περιβάλλον
- Διαρροή ραδιενέργειας
- Διαφυγή επικίνδυνων βιολογικών παραγόντων
- Αστοχία πληροφοριακών δικτύων

3. Natech

Είναι ο συνδυασμός φυσικών και τεχνολογικών φαινομένων για την εκδήλωση μιας καταστροφής.

4. Επιθέσεις

Υπάρχουν αρκετές κατηγορίες επιθέσεων που μπορούν να προκαλέσουν μία σημαντική καταστροφή, όπως είναι:

- Χρήση συμβατικών όπλων
- Χρήση χημικών όπλων
- Χρήση βιολογικών όπλων
- Χρήση πυρηνικών όπλων
- Πληροφοριακές επιθέσεις

Ανάλογα με την ταχύτητα εξέλιξης και διάρκεια της καταστροφής ταξινομούνται σε:

- ❖ Άμεσης εκδήλωσης
- ❖ Μακροχρόνιες, αργές ή και συνεχείς καταστροφές

(ΥΑ 1299/2003/ΥΠΕΣΔΔΑ, Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ, ΦΕΚ 423B, 10 Απριλίου 2003)

1.4 Κίνδυνος

Κίνδυνος είναι ένα δυνητικά καταστροφικό γεγονός, φαινόμενο ή ανθρώπινη δραστηριότητα που μπορεί να προκαλέσει απώλειες ζωής ή τραυματισμούς, ζημιές σε περιουσίες, κοινωνικές και οικονομικές διαταραχές ή περιβαλλοντική υποβάθμιση. Επίσης, ο όρος μπορεί να αναφέρεται στην πιθανότητα εκδήλωσης ενός τέτοιου φαινομένου. (ΥΑ 1299/2003/ΥΠΕΣΔΔΑ, Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ, ΦΕΚ 423B, 10 Απριλίου 2003)

1.5 Τρωτότητα

Η Τρωτότητα ορίζεται ως οι συνθήκες που καθορίζονται από φυσικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες ή διεργασίες, που αυξάνουν την ευπάθεια μιας κοινωνίας στις επιπτώσεις των κινδύνων. (Λέκκας, Ανδρεαδάκης 2015)

1.6 Διακινδύνευση

Διακινδύνευση είναι η πιθανότητα επιζήμιων συνεπειών ή οι αναμενόμενες απώλειες (θάνατοι, τραυματισμοί, περιουσία, συνθήκες διαβίωσης, οικονομική δραστηριότητα που διαταράχτηκε ή ζημιές στο περιβάλλον) που προκύπτουν από την αλληλεπίδραση ανάμεσα στους φυσικούς και ανθρωπογενείς κινδύνους στις εκάστοτε συνθήκες τρωτότητας. (Λέκκας, Ανδρεαδάκης 2015)

1.7 Ο κύκλος της διαχείρισης καταστροφών

Ο κύκλος της διαχείρισης καταστροφών είναι μία σχηματική αναπαράσταση που παρουσιάζει όλες τις δράσεις μιας κοινωνίας για την προστασία της από καταστροφές ή κρίσεις. Αποτελείται από 3 διαφορετικές φάσεις:

1. **Φάση της ανάπτυξης**, όπου περιλαμβάνονται όλες οι δράσεις και οι ενέργειες

- πριν την εκδήλωση ενός καταστροφικού φαινομένου
2. **Φάση των επιπτώσεων**, όπου τίθεται σε εφαρμογή ο σχεδιασμός έκτακτης ανάγκης της πολιτείας, προκειμένου να διασφαλίσει την ασφάλεια των πολιτών
  3. **Φάση της απόκρισης**, όπου περιλαμβάνονται όλες οι δράσεις της κοινωνίας για να προσφέρει ανθρωπιστική βοήθεια. Έτσι ανακουφίζεται η κοινωνία και επιστρέφει πάλι στην κανονικότητα και την ανάπτυξη.

Η φάση της ανάπτυξης, αποτελείται από 3 στάδια:

- 1^ο στάδιο - Πρόληψη
- 2^ο στάδιο – Μετριασμός
- 3^ο στάδιο – Ετοιμότητα (Δανδουλάκη 2011)

1.8 Πρόληψη

Περιλαμβάνονται όλες οι δράσεις για την αποφυγή των δυνητικών επιπτώσεων των κινδύνων και έχουν στόχο την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών, τεχνολογικών και βιολογικών καταστροφών. Οι δράσεις και οι ενέργειες κατά το στάδιο της πρόληψης είναι σχεδιασμένες για να παρέχουν μόνιμη προστασία από τις καταστροφές και κρίσεις.

Οι δράσεις και οι ενέργειες για την αποτελεσματική πρόληψη καταστροφών και κρίσεων είναι:

- Ανάπτυξη θεσμικού πλαισίου για την εκτίμηση και μείωση των κινδύνων. Η κοινωνία πρέπει να εξασφαλίζει ότι το θεσμικό πλαίσιο εφαρμόζεται.
- Ενίσχυση ερευνητικών ιδρυμάτων και πανεπιστημίων για να είναι ικανά να συνεισφέρουν στη διαχείριση των καταστροφών.
- Ενημέρωση των πολιτών για τους κινδύνους και τους τρόπους αυτοπροστασίας τους
- Εκτίμηση ζημιών για διάφορα σενάρια καταστροφών, αλλά και κατασκευή έργων προστασίας
- Έλεγχος της επάρκειας και λειτουργικότητας των έργων προστασίας (Δανδουλάκη 2011)

1.9 Μετριασμός

Περιλαμβάνονται οι δράσεις και τα θεσμικά ή μη μέτρα, όπως είναι η κατασκευή έργων με υψηλό βαθμό ασφάλειας και ο σχεδιασμός χρήσης της γης . Ορισμένες δράσεις και ενέργειες για τον μετριασμό των καταστροφικών φαινομένων είναι:

- Κατασκευή έργων προστασίας
- Χαρτογράφηση των σημείων του εδάφους, που ενδέχεται να καταστραφούν από μία φυσική ή τεχνολογική καταστροφή
- Τροποποίηση του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου με βάση τα νέα δεδομένα που προκύπτουν μετά από καταστροφές ή λόγω των τεχνολογικών εξελίξεων
- Σχεδιασμός, ζωνοποίηση και εξορθολογισμός των χρήσεων γης, βάσει των κινδύνων
- Σχεδιασμός για διαχείριση των κινδύνων (Δανδουλάκη 2011)

1.10 Ετοιμότητα

Περιλαμβάνονται οι δράσεις και τα μέτρα, που λαμβάνονται εκ των προτέρων για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική αντίδραση της κοινωνίας στις επιπτώσεις των κινδύνων. Τέτοιες ενέργειες και δράσεις είναι:

- Σχέδια ετοιμότητας και μνημόνια ενεργειών αντιμετώπισης των κινδύνων
- Εγκαταστάσεις συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης
- Σχεδιασμός διαδικασιών εκκένωσης πληθυσμών
- Διενέργεια ασκήσεων ετοιμότητας με ευθύνη της πολιτικής προστασίας
- Συνεχή ροή πληροφοριών (συλλογή πληροφοριών, αξιολόγηση πληροφοριών και διασπορά πληροφοριών στην κοινωνία)
- Ενημέρωση των πολιτών
- Εκτίμηση των αναγκών της κοινωνίας
- Συντονισμός και συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και φορέων

Στη φάση των επιπτώσεων ενεργοποιείται ο σχεδιασμός της διαχείρισης έκτακτης ανάγκης.

Η φάση της απόκρισης, αποτελείται από 3 στάδια:

- 1^ο στάδιο, άμεση απόκριση – αρωγή
- 2^ο στάδιο, ανάκαμψη
- 3^ο στάδιο, αποκατάσταση – επανακατοίκιση

Κατά το στάδιο της άμεσης απόκρισης – αρωγής εκτελούνται οι δράσεις:

- Επιχειρήσεις διάσωσης
- Άμεση βοήθεια στους πληγέντες, όπως είναι η διανομή τροφής, στέγης, ιατρικής φροντίδας κλπ.)
- Συγκρότηση κλιμακίων για έλεγχο των υποδομών

Το στάδιο της ανάκαμψης καλύπτει τις πρώτες ημέρες μετά την καταστροφή και περιλαμβάνει μέτρα και δράσεις με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των πολιτών . Κατά το στάδιο της ανάκαμψης μιας κοινωνίας λαμβάνουν μέρος οι εξής ενέργειες:

- Αποκατάσταση της λειτουργίας των υποδομών που υπέστησαν ζημιές
- Συγκρότηση επιτροπών για την καταγραφή των ζημιών
- Προγραμματισμός έργων ανακατασκευής των υποδομών και εγκαταστάσεων που υπέστησαν ζημιές

Στο τρίτο στάδιο της αποκατάστασης – επανακατοίκησης περιλαμβάνονται οι δράσεις για την επανακατοίκηση και την επαναφορά μιας κοινωνίας στην ανάπτυξη και την κανονικότητα. Οι δράσεις αυτές αφορούν:

- Αποκατάσταση των έργων υποδομής και των κτιριακών εγκαταστάσεων που υπέστησαν ζημιές
- Σχεδιασμός και δημιουργία έργων για την προστασία των πολιτών και της

Εικόνα 1: Ο κύκλος της Διαχείρισης Καταστροφών (Λέκκας, Ανδρεαδάκης 2015)

Φυσικά φαινόμενα που προκαλούν φυσικές καταστροφές και συνεπώς την επέμβαση των Ενόπλων Δυνάμεων της Χώρας είναι : σεισμοί , πλημμύρες , πυρκαγιές δασών , έντονες χιονοπτώσεις , παγετοί ,δριμύ ψύχος , καύσωνας , θύελλες , καταστροφή μονάδων παραγωγής ή σταθμών διανομής ηλεκτρικής ενέργειας , επικίνδυνη ρύπανση της ατμόσφαιρας , πυρκαγιά σε εγκαταστάσεις πετρελαιοειδών , μεγάλα χερσαία , θαλάσσια και αεροπορικά ατυχήματα , θανατηφόρες επιδημίες κτλ. . (Λέκκας, Ανδρεαδάκης 2015)

Κεφάλαιο 2.

Δυνατότητες των Ενόπλων Δυνάμεων στην αντιμετώπιση καταστροφών και κρίσεων

Οι Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις είναι οι στρατιωτικές Δυνάμεις που διαθέτει η Ελλάδα . Αυτές είναι : (<http://www.geetha.mil.gr>, τελευταία επίσκεψη στις 7/10/19)

- Ο Στρατός Ξηράς, που είναι οι χερσαίες δυνάμεις που διαθέτει η χώρα, οι οποίες διοικούνται από το Γενικό Επιτελείο Στρατού (ΓΕΣ)
- Το Πολεμικό Ναυτικό, που εκτελεί επιχειρήσεις στα ελληνικά χωρικά ύδατα (ΓΕΝ)
- Η Πολεμική Αεροπορία, που έχει ως αποστολή την προστασία του ελληνικού εναέριου χώρου, την παροχή εναέριας υποστήριξης σε επιχειρήσεις του Στρατού Ξηράς και του Πολεμικού Ναυτικού, την έρευνα-διάσωση, την πυρόσβεση και την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας. (ΓΕΑ)

Αποτελούνται τόσο από επαγγελματίες στρατιωτικούς (αξιωματικούς και υπαξιωματικούς) όσο και από οπλίτες θητείας . Αρχηγός των ΕΔ είναι σύμφωνα με το Ελληνικό Σύνταγμα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Η στρατηγική των ΕΔ καθορίζεται από το κυβερνητικό συμβούλιο εξωτερικών και άμυνας (ΚΥΣΕΑ)² στο οποίο προΐσταται ο πρωθυπουργός της χώρας.

Πολιτικός προϊστάμενος των ΕΔ είναι ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας, ενώ φυσικός τους προϊστάμενος ο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας.

Για κάθε κλάδο των ΕΔ υπάρχει και ένας προϊστάμενος:

- Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Στρατού
- Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού
- Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας

Η αποστολή του Στρατού είναι : (ΣΚ 20-1)

- Να εξασφαλίζει την άμυνα της Χώρας
- Να υπερασπίζει την Εθνική ανεξαρτησία και την εδαφική ακεραιότητα της

Ωστόσο οι Ένοπλες Δυνάμεις συμβάλλουν αποτελεσματικά στην πρόληψη , αντιμετώπιση και αποκατάσταση από τις φυσικές καταστροφές. Ο Στρατός ενεργοποιείτε με διαταγές από το ΓΕΕΘΑ και υπό τον συντονισμό της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας με σκοπό την προστασία :

---

² Το Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικών και Άμυνας (ΚΥΣΕΑ) είναι το ανώτατο όργανο λήψης αποφάσεων σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και εθνικής άμυνας στην Ελλάδα. Ιδρύθηκε το 1986 από τον Ανδρέα Παπανδρέου. Το ΚΥΣΕΑ είναι υπεύθυνο για την επιλογή των Αρχηγών των Γενικών Επιτελείων των ΕΔ και των Σωμάτων Ασφαλείας. Στο ΚΥΣΕΑ προεδρεύει ο Πρωθυπουργός. (www.cnn.gr , τελευταία επίσκεψη στις 5/10/19)

- της ζωής
- της υγείας
- της παρουσίας των πολιτών
- του φυσικού περιβάλλοντος

Οι Ένοπλες Δυνάμεις έχουν σημαντικές δυνατότητες, που τις καθιστούν απαραίτητες για την αντιμετώπιση καταστροφών ή κρίσεων. Γι' αυτό το λόγο αποτελούν σημαντικό εργαλείο στα χέρια της κυβέρνησης και της πολιτικής προστασίας. Τόσο το προσωπικό τους, όσο και τα μέσα που διαθέτουν, καθιστούν τις ΕΔ ικανές να ανταπεξέλθουν σε οποιαδήποτε γεγονός (καταστροφή ή κρίση) κληθούν να βοηθήσουν. Ωστόσο πάντα ενεργούν σε συνεργασία με τους κρατικούς φορείς και τις δυνάμεις της πολιτικής προστασίας.

Τα χαρακτηριστικά τους είναι:

1. Μέσα μεταφοράς

Οι ΕΔ έχουν πλήθος μέσων μεταφοράς, τα οποία μπορούν να επιχειρήσουν σε οποιοδήποτε συνθήκες και να μεταφέρουν με ασφάλεια τόσο προσωπικό, όσο και υλικά, εφόδια. Τα μέσα μεταφοράς των ΕΔ μπορούν να αναλάβουν αποστολές σε ξηρά, αέρα και νερό.

Στρατός Ξηράς(ΓΕΣ)

- Τεθωρακισμένο όχημα μεταφοράς προσωπικού (ΤΟΜΠ)

Αυτό το όχημα έχει μέγιστη ταχύτητα 70 χλμ./ώρα , μπορεί να μεταφέρει 10 άτομα με ασφάλεια σε οποιοδήποτε συνθήκες εδάφους, ενώ η αναρριχητική του ικανότητα φτάνει το 75 % .

- Ελαφρύ Τεθωρακισμένο όχημα αναγνωρίσεως VBL

Αυτό το όχημα έχει μέγιστη ταχύτητα 95 χλμ./ώρα, μπορεί να μεταφέρει 3 άτομα. Επίσης, μπορεί να υπερβεί κάθετα εμπόδια ύψους 0,90 μέτρων, ενώ έχει τη δυνατότητα πλεύσης.

- Όχημα αναγνωρίσεως MS 240 GD

Το τζίπ έχει μέγιστη ταχύτητα εκτός οδού 56 χλμ./ώρα, ενώ μπορεί να κάνει αναρρίχηση σε διαδρομή με 80% κλίση. Παράλληλα μπορεί να υπερβεί υδάτινο κώλυμα ύψους έως και 0,60 μέτρα.

- Όχημα Hummer

Το όχημα Hummer μπορεί να υπερβεί κάθετα εμπόδια και έχει τη δυνατότητα πλεύσης. Η μέγιστη ταχύτητα που μπορεί να αναπτύξει είναι 88 χλμ./ώρα και έχει τη δυνατότητα μεταφοράς 3 ατόμων.

➤ Ταχύπλοο σκάφος Magna

Το ταχύπλοο σκάφος έχει μέγιστη ταχύτητα 55 κόμβων/ώρα και χρησιμοποιείται για την ταχεία μεταφορά προσωπικού (15 άτομα)

➤ Ανατρεπόμενο όχημα Steyr 6*6

Μπορεί να μεταφέρει αδρανή υλικά, υλικά γεφυροσκευής και υλικά γενικής χρήσεως. Η αναρριχητική του ικανότητα είναι 80 %, ενώ το ωφέλιμο φορτίο είναι 14 τόνοι.

➤ Βυτιοφόρο όχημα μεταφοράς καυσίμων magirus 18000 λίτρων

Το βυτιοφόρο των ΕΔ μπορεί να μεταφέρει 18000 λίτρα καυσίμου

➤ Το συγκεκριμένο όχημα έχει τη δυνατότητα για μεταφορά, συντήρηση και ψύξη φορτίου κατεψυγμένων εφοδίων έως και 20 τόνους.

➤ Ελικόπτερο UH-1H HUEY

Το συγκεκριμένο μεταφορικό ελικόπτερο μπορεί να μεταφέρει 12 άτομα.

• Ελικόπτερο NH-90

Το Ελικόπτερο NH-90 είναι το πιο σύγχρονο που κατέχει η Αεροπορία Στρατού. Μπορεί να μεταφέρει έως και 20 άτομα, αλλά και φορεία με ασθενείς και τραυματίες.

• Ελικόπτερο CH-47 D, Chinook

Το Chinook μπορεί να μεταφέρει προσωπικό και μέσα. Στο πίσω μέρος της ατράκτου έχει ράμπα φόρτωσης που διευκολύνει την είσοδο φορτίων. Επίσης στην «κοιλιά» της ατράκτου διαθέτει 3 άγκιστρα για εξωτερική μεταφορά φορτίου ακόμα και οχημάτων – μηχανημάτων Μηχανικού. Στο εσωτερικό του μπορεί να φιλοξενήσει έως και 50 άτομα, ενώ με κατάλληλη διαρρύθμιση 24 φορεία με ασθενείς.

Πολεμικό Ναυτικό(ΓΕΝ)

Το Πολεμικό Ναυτικό στο στόλο του διαθέτει 4 πλοία ταχείας μεταφοράς:

- ΠΤΜ Κεφαλληνιά L-180
- ΠΤΜ Ιθάκη L-181
- ΠΤΜ Κέρκυρα L-182
- ΠΤΜ Ζάκυνθος L-183

, τα οποία έχουν μεταφορική ικανότητα 3 αρμάτων 50 τόνων ή 500 ατόμων.

Παράλληλα το Πολεμικό Ναυτικό διαθέτει 5 αρματαγωγά:

- Α/Γ Χίος
- Α/Γ Ικαρία
- Α/Γ Λέσβος
- Α/Γ Ρόδος

- Α/Γ Σάμος

Έχουν μεταφορική ικανότητα 22 αρμάτων μάχης, οχημάτων τζιπ , 287 ανδρών και δυνατότητα μεταφοράς ενός ελικοπτέρου.

Πολεμική Αεροπορία(ΓΕΑ)

Η Πολεμική Αεροπορία διαθέτει στο στόλο της 2 αεροσκάφη:

- C-130 H/B Hercules
- C-27 J Spartan

, τα οποία μπορούν να εκτελέσουν μεγάλο εύρος αποστολών, όπως αεροδιακομιδές, ανθρωπιστικές αποστολές και αποστολές αερομεταφορών.

Τα οχήματα του στρατού έχουν τη δυνατότητα να κινούνται εκτός δρομολογίου και μπορούν να είναι λειτουργικά σε περιβάλλον που έχει πληγεί από μία καταστροφή. Τα αεροπορικά μέσα επιτρέπουν τη μεταφορά προσωπικού, υλικών και εφοδίων σε περιοχές που είναι αποκλεισμένες από οδικές συγκοινωνίες. Τα πλοία του Πολεμικού Ναυτικού έχουν τη δυνατότητα εκτέλεσης επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης, αλλά και τη μεταφορά εφοδίων σε απομακρυσμένα νησιά.

2. Επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης

Έρευνα και διάσωση είναι η διαδικασία έρευνας και παροχής βοήθειας σε ανθρώπους που βρίσκονται ή απειλούνται από ένα κίνδυνο ή μία καταστροφή.

Οι τύποι της έρευνας και διάσωσης είναι οι εξής:

- Ορεινή διάσωση
- Αστική έρευνα και διάσωση
- Έρευνα και διάσωση μάχης
- Αεροναυτική διάσωση
- Υποβρύχια έρευνα και διάσωση

Η Μοίρα επιχειρήσεων έρευνας – διάσωσης της πολεμικής αεροπορίας βρίσκεται στην 112 ΠΜ , με έδρα την πόλη της Ελευσίνας. Αποστολή της είναι η οργάνωση, ο εξοπλισμός και η αξιοποίηση του προσωπικού και των μέσων που διαθέτει για την εκτέλεση έρευνας και διάσωσης και ειδικών επιχειρήσεων.

3. Δυνατότητες αναγνώρισης και επιτήρησης

Οι ΕΔ με την υλικοτεχνική υποδομή που διαθέτουν και το εξειδικευμένο προσωπικό μπορούν να εκτελούν αναγνωρίσεις μεγάλης έκτασης σε σύντομο χρονικό διάστημα. Συνεπώς, μπορούν να κάνουν εκτίμηση μιας καταστροφής και να παρέχουν ασφαλείς και ακριβείς πληροφορίες στην ιεραρχία και στα κέντρα αποφάσεων.

4. Κατοχή εξοπλισμού ΠΡΒΧ συμβάντων και ύπαρξη εξειδικευμένου προσωπικού

Όλα τα στελέχη των ΕΔ λαμβάνουν ειδική εκπαίδευση³ για την αντιμετώπιση ΠΡΒΧ συμβάντων και όλες οι μονάδες που συμμετέχουν στο σχέδιο Καλλίνικος διαθέτουν ειδικό εξοπλισμό όπως:

- Απολυμαντικά υλικά για απολύμανση προσωπικού, μέσων και εγκαταστάσεων
- Συσκευές διάφορων τύπων για ανίχνευση χημικών πολεμικών ουσιών, τοξικών βιομηχανικών ουσιών, ραδιολογικής μόλυνσης και ταυτοποίησης βιολογικών παραγόντων
- Στολές διάφορων τύπων προστασίας
- Μάσκες προστασίας COBRA και συσκευές κλειστού αναπνευστικού κυκλώματος
- Φαρμακευτικό υλικό
- Συστήματα GPS
- Φορητοί μετεωρολογικοί σταθμοί
- Οχήματα γενικής χρήσης
- Ασθενοφόρα
- Ειδικά οχήματα για απολύμανση οχημάτων και προσωπικού

5. Συστήματα επικοινωνίας και διαβιβαστικά υλικά

Με το όπλο των Διαβιβάσεων(ΔΒ) οι ΕΔ έχουν εξασφαλισμένες τις επικοινωνιακές τους ανάγκες. Έτσι είναι πιο εύκολη η ενάσκηση της διοίκησης και η συνεργασία μεταξύ των ΕΔ και της πολιτικής προστασίας. Παράλληλα μπορεί να γίνεται επιτήρηση του πεδίου των επιχειρήσεων με ηλεκτρονικά μέσα και μη επανδρωμένα αεροσκάφη σε πραγματικό χρόνο.

Οι ΔΒ κατέχουν τα εξής μέσα:

- Μη επανδρωμένα αεροσκάφη, UAV SPERNER (γαλλικής προελεύσεως). Τα UAV SPERNER έχουν εμβέλεια 180 χλμ. Και αυτονομία πτήσεως 6 ωρών.
- Ηλεκτροοπτικοί αισθητήρες MARGOT, οι οποίοι είναι επίγεια συστήματα επιτήρησης τα οποία μπορούν να αναπτυχθούν επί οχημάτων, με σκοπό την επιτήρηση του πεδίου των επιχειρήσεων με τη χρήση οπτικών αισθητήρων
- Κινητοί επικοινωνιακοί κόμβοι (ΚΕΚ), με δυνατότητες εκμετάλλευσης όλων των σύγχρονων μορφών επικοινωνιών, υποδοχή ζεύξεων μεγάλης χωρητικότητας και υψηλής ταχύτητας μετάδοσης δεδομένων

6. Επιχειρησιακή ετοιμότητα του προσωπικού

Το προσωπικό και τα μέσα των ΕΔ βρίσκονται σε συνεχή επαγρύπνηση και ετοιμότητα για άμεση επέμβαση στο πεδίο των επιχειρήσεων. Παράλληλα οπλίτες και αξιωματικοί εκπαιδεύονται διαρκώς, κατέχουν ειδικό εξοπλισμό, με αποτέλεσμα να αυξάνουν τις σωματικές και ψυχικές τους αντοχές. Τέλος, διακατέχονται από πειθαρχία και αίσθηση του

---

³ Η εκπαίδευση λαμβάνει χώρα στο ΕΔΛΟ/ΠΒΧ στο Χαϊδάρι Αττικής. Ανάλογα με τα καθήκοντα του προσωπικού η εκπαίδευση εξειδικεύεται στις ειδικότητες: ανιχνευτών, απολυμαντών, απεικονιστών και υγειονομικών (www.army.gr τελευταία επίσκεψη στις 11/12/19)

καθήκοντος για την πατρίδα.

7. Κατοχή κινητών νοσοκομείων

Οι ΕΔ κατέχουν :

- Κινητά ιατρεία
- Κινητά νοσοκομεία
- Κέντρα περίθαλψης
- Κινητά χειρουργεία

Συνεπώς, μπορούν να παρέχουν ιατρική βοήθεια χωρίς να απαιτείται η μεταφορά ασθενών στα νοσοκομεία.

Σε περιπτώσεις φυσικών ή τεχνολογικών καταστροφών οι νοσοκομειακές μονάδες ενδέχεται να καταστραφούν ή να υπολειφθούν και γι' αυτό είναι απαραίτητη η χρήση κινητών ιατρείων για την περίθαλψη και ασφάλεια των πολιτών.

Τέλος στις ΕΔ υπηρετούν ένστολοι γιατροί και νοσηλευτές⁴ για να εξυπηρετούν τις ανάγκες του προσωπικού σε ιατρική περίθαλψη.

2.1 Αντιμετώπιση Φυσικών Καταστροφών

Οι Ένοπλες Δυνάμεις συμβάλλουν στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών με τους εξής τρόπους στις πιο συνήθεις καταστροφές που μπορεί να αντιμετωπίσει η Ελλάδα :

- **Πυρκαγιές σε Δασικές εκτάσεις** (Σχέδιο Πυρασφάλειας 95 ΑΔΤΕ)

Οι μονάδες του Στρατού Ξηράς κατά την αντιπυρική περίοδο (1η Μαΐου μέχρι 31 Οκτωβρίου) συνδράμουν ενεργά στο έργο της δασοπροστασίας και δασοπυρόσβεσης με την εκπομπή περιπόλων επιτήρησης δασικών περιοχών . Σκοπός του περιπόλου είναι η άμεση αναγγελία πυρκαγιάς και η συλλογή στοιχείων για επιβολή κυρώσεων στους παραβάτες – εμπρηστές .

Παράλληλα , με τη χρήση μηχανημάτων του Μηχανικού , γίνεται έγκαιρη αποψίλωση της βλάστησης για δημιουργία αντιπυρικών ζωνών . Ωστόσο , μετά την έναρξη της πυρκαγιάς ο Στρατός με τη διάθεση εναέριων μέσων τόσο της Πολεμικής Αεροπορίας , όσο και της Αεροπορίας Στρατού βοηθάει στην κατάσβεση της .

- **Σεισμός** (Σχέδιο Ξενοκράτης 95 ΑΔΤΕ)

Έπειτα του σεισμού , ο Στρατός συνεισφέρει στην πολιτική προστασία με τη διάθεση μηχανημάτων και κατάλληλα εκπαιδευμένου προσωπικού του όπλου του Μηχανικού με σκοπό :

---

⁴ Προέρχονται από τη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων (ΣΣΑΣ) και Στρατιωτική Σχολή Νοσηλευτικής (ΣΑΝ)

- την διάνοιξη του οδικού δικτύου και διατήρηση του σε καλή κατάσταση
- την απομάκρυνση των καταστραμμένων κτιρίων και μπάζων
- αναζήτηση επιζώντων
- αποκατάσταση ζημιών

Επίσης , υπάρχει η δυνατότητα για μεταφορά μηχανημάτων , εξειδικευμένου προσωπικού , υλικών και εφοδίων στις πληγείσες περιοχές με την Αεροπορία Στρατού , Πολεμική Αεροπορία και το Πολεμικό Ναυτικό .

- **Πλημμύρες**(Σχέδιο Ξενοκράτης 95 ΑΔΤΕ)

Σε περιπτώσεις πλημμυρικών φαινομένων από έντονες βροχοπτώσεις ή από υπερχείλιση ενός ποταμού ή φράγματος ο Στρατός δια μέσου του Μηχανικού με τα μηχανήματα και το κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό :

- ✓ δημιουργούν αντιπλημμυρικά έργα⁵
- ✓ αποκαταστατούν ζημιές
- ✓ με τις Διμοιρίες αμφίβιων (σκάφη VTR και Magna) μεταφέρουν εγκλωβισμένο προσωπικό και εφόδια

- **Έντονες χιονοπτώσεις – χιονοθύελλες – παγετός**(Σχέδιο Ξενοκράτης 95 ΑΔΤΕ)

Σε περιπτώσεις έντονων χιονοπτώσεων ή παγετού οι δυνάμεις του Μηχανικού συμβάλλουν :

1. στον αποχιονισμό των οδικών δικτύων και στη διατήρηση τους σε καλή κατάσταση
2. στον απεγκλωβισμό των πολιτών
3. στη μεταφορά υλικών και εφοδίων, σε συνδυασμό με την Αεροπορία Στρατού

- **Συμβάντα ΧΒΡΠ (Χημικά , Βιολογικά , Ραδιολογικά , Πυρηνικά περιστατικά)**
(Σχέδιο Ξενοκράτης 95 ΑΔΤΕ)

Ο Στρατός συνδράμει προς την Πολιτεία , σε περιπτώσεις ΡΒΧΠ προσβολής μετά από ατύχημα , δολιοφθορά ή τρομοκρατική ενέργεια . Οι εκπαιδευμένες Διμοιρίες του ΕΔΛΟ/ΠΒΧ έχουν τις παρακάτω δυνατότητες :

- διεξαγωγή ΧΒΡΠ αναγνώρισεων , ανιχνεύσεις και ταυτοποιήσεις
- εκτέλεση απολυμάνσεων

---

⁵ Αντιπλημμυρικά έργα είναι: η υπερύψωση των αναχωμάτων των ποταμών, η εκβάθυνση των ποταμών, η βελτίωση της αποστράγγισης των όμβριων υδάτων και η αύξηση της ικανότητας συγκράτησης των πλημμυρικών υδάτων (www.ecopress.gr ,τελευταία επίσκεψη στις 11/12/19)

- παροχή υγειονομικής υποστήριξης – περίθαλψης
- **Θαλάσσια ατυχήματα**(Σχέδιο Ξενοκράτης 95 ΑΔΤΕ)

Σε περιπτώσεις μεγάλων θαλάσσιων ατυχημάτων ο Στρατός Ξηράς , το Πολεμικό Ναυτικό και η Πολεμική Αεροπορία διαθέτουν μέσα , υλικά και προσωπικό για την έρευνα – διάσωση , αλλά και την επιτήρηση του θαλάσσιου χώρου .

- **Οδικά , Σιδηροδρομικά , Αεροπορικά ατυχήματα και καταρρεύσεις γεφυρών**(Σχέδιο Ξενοκράτης 95 ΑΔΤΕ)

Ατυχήματα στις χερσαίες και εναέριες μεταφορές που έχουν σαν αποτέλεσμα τον κίνδυνο ανθρώπινων ζωών , κρίνουν αναγκαία την επέμβαση Στρατιωτικών Δυνάμεων κατάλληλα εξοπλισμένων . Ο Στρατός παρέχει :

- ιατρικό προσωπικό κατάλληλα εξοπλισμένο
- ασθενοφόρα , οχήματα γενικής χρήσης , τεθωρακισμένα οχήματα μεταφοράς προσωπικού - ΤΟΜΠ , υλικά περισυλλογής (συλλογές κοπής μετάλλων κτλ) για και μεταφορά δυνάμεων , υλικών και μέσων , καθώς και διακομιδές απωλειών υγείας
- κατάλληλα μηχανήματα Μηχανικού και οχήματα περισυλλογής για την παροχή βοήθειας
- προσωπικό για την αυτασφάλιση του χώρου του ατυχήματος

Σε περιπτώσεις κατάρρευσης κάποια γέφυρας το Μηχανικό επεμβαίνει για την αποκατάσταση της συγκοινωνίας . Διαθέτει κατάλληλο εξοπλισμό (γέφυρα τύπου Μπέλλεου) και εκπαιδευμένο προσωπικό σε σύντομο χρονικό διάστημα . Οι στρατιωτικές γέφυρες αποτελούν προσωρινές λύσεις , ωστόσο είναι πολύ αξιόπιστες κατασκευές .

2.2 Εξειδικευμένες ομάδες των Ενόπλων Δυνάμεων για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών .

Οι Ένοπλες Δυνάμεις σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών καλούνται να συνδράμουν στις δυνάμεις πολιτικής προστασίας . Έτσι κρίθηκε απαραίτητη η δημιουργία ειδικών τμημάτων που θα μπορούν να επέμβουν σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα . Αυτές οι ειδικές ομάδες έχουν κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό , αλλά και τα απαραίτητα μέσα και υλικά για να εκτελέσουν την ειδική και ευαίσθητη αποστολή τους .

Οι εξειδικευμένες μονάδες των Ενόπλων Δυνάμεων είναι :

- 747 Ειδικό Τάγμα Μηχανικού
- Ειδικό Τμήμα Αντιμετώπισης Καταστροφών
- 383 Μοίρα Ειδικών Επιχειρήσεων και Αεροπυρόσβεσης
- 384 Μοίρα Έρευνας και Διάσωσης
- Κινητή Ομάδα Αντιμετώπισης Καταστροφών

747 Ειδικό Τάγμα Μηχανικού (ΕΤΜΧ)

Το 747 Ειδικό Τάγμα Μηχανικού έχει έδρα στο Λουτράκι Κορινθίας στο στρατόπεδο «Παπαπαναγιώτου» μαζί με τη Σχολή Μηχανικού (ΣΜΧ). Η συγκατοίκηση με τη ΣΜΧ έχει διπλό ρόλο. Πρώτον παρέχεται η δυνατότητα στο 747 ΕΤΜΧ για εκπαίδευση και δεύτερον το Λουτράκι αποτελεί κόμβο συγκοινωνιών και το 747 μπορεί να μεταφέρεται με ταχύτητα όπου απαιτηθεί σε όλη την ελληνική επικράτεια.

(<http://www.army.gr>, τελευταία επίσκεψη στις 27/10/19)

Η αποστολή του 747 ΕΤΜΧ κατά την ειρηνική περίοδο είναι:

- Υλοποίηση σχεδίων έκτακτης ανάγκης. Το 747 ΕΤΜΧ συμμετέχει στο σχέδιο Ξενοκράτης.
- Αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών
- Έρευνα και διάσωση
- Αποκατάσταση ζημιών σε κτήρια και υποδομές
- Κατασκευή έργων υποδομής και κτηριακών εγκαταστάσεων
- Συντήρηση και διατήρηση ανοικτών των οδικών δικτύων
- Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων
- Συμμετοχή στην πυρασφάλεια με τη δημιουργία αντιπυρικών ζωνών
- Λοιπές εργασίες πρόληψης φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών

Το 747 ΕΤΜΧ διαθέτει πλήθος υλικών και μέσων, ώστε να μπορεί να ανταπεξέλθει με επιτυχία σε όλες τις αποστολές του:

- Υλικά τηλεπικοινωνίας
- Δορυφορικά τηλέφωνα (ΧΑΡΠ)
- GPS
- Μηχανήματα ΜΧ για χωματοουργικές εργασίες
- Ασθενοφόρα
- Λεωφορεία
- Υδροφόρες
- Πυροσβεστικά οχήματα
- Οχήματα περισυλλογής
- Κινητά μαγειρεία
- Βυτιοφόρα
- Συστήματα καθαρισμού ύδατος
- Γεωτρύπανα
- Αντλητικά μέσα
- Γεννήτριες ΗΖ
- Φωτιστικοί πύργοι
- Κοπτικά μηχανήματα
- Διασωστικοί λέμβοι
- Καταδυτικός εξοπλισμός
- Ιατρικός εξοπλισμός
- Αναρριχητικός εξοπλισμός
- Πυροσβεστικός εξοπλισμός

- Μέσα τεχνικής διάσωσης

Το 747 ΕΤΜΧ αντιμετώπισε με επιτυχία τις αποστολές που ανάλαβε σε όλο τον ελλαδικό χώρο:

- Αποκατέστησε γέφυρα τύπου ΜΠΕΛΕΥ⁶ στην Κεφαλλονιά
- Αποκατέστησε το οδικό δίκτυο στο δήμο Ακράτας
- Αποκατέστησε το οδικό δίκτυο στο δήμο Καλαβρύτων
- Κατασκεύασε μη τυποποιημένη πεζογέφυρα για μεταφορά κατοίκων στον παραλιακό δρόμο Σάμης – Καραβόμυλου
- Συμμετείχε στην κατάσβεση πυρκαγιών και στην έρευνα-διάσωση στα Μέγαρα Αττικής, στο Σπαθοβούνι, στην Τρίπολη, στην Εύβοια, στη Βαρυμπόμπη και στην Πάτρα
- Συμμετείχε στην αντιμετώπιση των συνεπειών από τον σεισμό στην Κεφαλλονιά το 2014

Ειδικό Τμήμα Αντιμετώπισης Καταστροφών (ΕΤΑΚ)

Το ΕΤΑΚ ανήκει οργανικά στο 747 ΕΤΜΧ . Αποτελείται από 1 διμοιρία πυρόσβεσης και 3 ομάδες διάσωσης . Σκοπός του ειδικού τμήματος είναι :

- Έρευνα και διάσωση
- Παροχή Πρώτων βοηθειών
- Μεταφορά πληγέντων – θυμάτων από φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές

Οι κύριες εκπαιδευτικές δραστηριότητες του ΕΤΑΚ είναι :

- Διάσωση τραυματία
- Παροχή πρώτων βοηθειών
- Απεγκλωβισμός και μεταφορά τραυματία

Το πρόγραμμα εκπαίδευσης του Τάγματος περιλαμβάνει σενάρια φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών που μπορεί να αντιμετωπίσει η χώρα:

- Αποκλεισμός δρομολογίων
- Εργατικά ατυχήματα
- Τροχαία ατυχήματα
- Κατάρρευση κτηρίων μετά από σεισμό
- Απεγκλωβισμός θυμάτων από πυρκαγιές
- Επέμβαση σε φυσικές καταστροφές
- Έρευνα για επιζώντες με τη χρήση σκύλου διάσωσης

---

⁶ Η γέφυρα ΜΠΕΛΕΥ είναι είδος μεταφερόμενης προκατασκευασμένης γέφυρας. Την ανέπτυξαν κατά τον Β΄ ΠΠ στην Βρετανία για στρατιωτικούς σκοπούς και χρησιμοποιήθηκε από το όπλο του Μηχανικού. Τέτοιες γέφυρες χρησιμοποιηθεί το ελληνικό Μηχανικό. (www.army.gr , τελευταία επίσκεψη στις 3/11/19)

Ενώ οι ειδικότητες των Υπαξιωματικών του Τάγματος είναι :

- ❖ Σκαπανείς – διασώστες
- ❖ Σκαπανείς – πυροσβέστες
- ❖ Σκαπανείς – νοσοκόμοι
- ❖ Συνοδοί σκύλων – διασώστες

(<http://www.army.gr> , τελευταία επίσκεψη στις 12/12/19)

383 Μοίρα Ειδικών Επιχειρήσεων και Αεροπυρόσβεσης

Το 2003 συγκροτήθηκε σε σώμα η 383 Μοίρα Ειδικών Επιχειρήσεων και Αεροπυρόσβεσης . Διοικητικά υπάγεται στην 113 Πτέρυγα Μάχης με έδρα την αεροπορική βάση της Μίκρας (Θεσσαλονίκη) . (www.haf.gr , τελευταία επίσκεψη στις 12/10/19)

Αποστολές που αναλαμβάνει η Μοίρα είναι :

- Αεροπυρόσβεση
- Ελαφρές τακτικές μεταφορές
- Έρευνα και διάσωση

Έχει στο στόλο της τα αεροσκάφη – υδροπλάνα Canadair CL – 415 , τα οποία έχουν και τη δυνατότητα προσθαλάσωσης .

Η συνεχής και διαρκής εκπαίδευση του προσωπικού καθιστά τη Μοίρα ικανή να ανταπεξέλθει στην δύσκολη αποστολή της . Κυρίως στην αεροπυρόσβεση , όπου ο σχεδιασμός της επιχείρησης γίνεται στο πεδίο του πύρινου μετώπου . Οι ιδιαίτερες γεωλογικές συνθήκες της Ελλάδας , αλλά και η ένταση του αέρα που διαρκώς μεταβάλλεται δυσκολεύει ακόμα περισσότερο το έργο των χειριστών των αεροσκαφών .

Τα πληρώματα τηρούν ετοιμότητα 20 λεπτών από τη στιγμή που η Μοίρα θα δεχθεί αίτημα αεροπυρόσβεσης . Αναλαμβάνει αποστολές σε όλο τον Ελλαδικό χώρο , από την Αλεξανδρούπολη μέχρι την Κρήτη .

Κινητή Ομάδα Αντιμετώπισης Καταστροφών (ΚΟΜΑΚ)

Η ΚΟΜΑΚ συστάθηκε το 2000 μετά τον καταστροφικό σεισμό που έλαβε χώρα στην Αθήνα το 1999⁷ . Ο σεισμός αυτός προκάλεσε 143 θανάτους και τεράστιες ζημιές σε κτήρια (50.000 κατεδαφίστηκαν) . Οι Ζημιές ήταν ύψους 3 δις ευρώ . (www.haf.gr , τελευταία επίσκεψη στις 3/12/19)

Αποστολή της Κινητής Ομάδας Αντιμετώπισης Καταστροφών είναι ο σχεδιασμός , η οργάνωση και η διεξαγωγή επιχειρήσεων αντιμετώπισης καταστροφών στις

---

⁷ Ο σεισμός της Πάρνηθας του 1999 είχε μέγεθος 5,9 στην κλίμακα Ρίχτερ . Είχε επίκεντρο 18 χιλιόμετρα από το κέντρο της Αθήνας, ανάμεσα στις Αχαρνές και τον Εθνικό Δρυμό Πάρνηθας. Είχε μικρό εστιακό βάθος από 9 μέχρι 14 χιλιόμετρα. (www.wikipedia.org, τελευταία επίσκεψη στις 12/12/19)

εγκαταστάσεις της Πολεμικής Αεροπορίας . Ωστόσο σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών μπορεί να λειτουργήσει προς όφελος όλων των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων , αλλά και ολόκληρης της κοινωνίας .

Η ΚΟΜΑΚ έχει στη δύναμη της προσωπικό με τις εξής ειδικότητες :

- Διασώστες
- Αλεξιπτωτιστές
- Βατραχανθρώπους
- Αυτοδύτες
- Ναυαγοσώστες
- Μηχανοσώστες
- Ομάδες αναγνώρισης

Η ΚΟΜΑΚ βρίσκεται σε διαρκή επιφυλακή για να επέμβει όπου απαιτηθεί . Η μεταφορά του προσωπικού , αλλά και των υλικών – μέσων της γίνεται με αεροπορικά μέσα , ώστε να γίνεται με ταχύτητα η μεταφορά στο πεδίο των επιχειρήσεων .

Η ΚΟΜΑΚ διαθέτει :

- ✓ Διασωστικό εξοπλισμό και μέσα
- ✓ Ειδικά μηχανήματα κοπής διαφόρων υλικών για τον απεγκλωβισμό επιζώντων
- ✓ Υλικά υποστύλωσης και μέσα απεγκλωβισμού
- ✓ Οπτικοακουστικές συσκευές για ανίχνευση επιζώντων μέσα στα συντρίμια
- ✓ Εκπαιδευμένους σκύλους και συνοδούς για ανίχνευση επιζώντων μέσα στα συντρίμια
- ✓ Μηχανήματα και οχήματα Μηχανικού

384 Μοίρα Έρευνας και Διάσωσης

Η 384 Μοίρα Έρευνας και Διάσωσης έχει έδρα την 112 Πτέρυγα Μάχης στην αεροπορική βάση της Ελευσίνας⁸ . Για την εκτέλεση της αποστολής της χρησιμοποιεί τα ελικόπτερα AS-332CL Super Puma . (www.haf.gr, τελευταία επίσκεψη στις 10/10/19)

Αποστολή της 384 Μοίρας είναι :

- Έρευνα και διάσωση σε οποιοσδήποτε συνθήκες καιρού και φωτός
- Παροχή εφοδίων σε απομονωμένες και απομακρυσμένες περιοχές της Ελλάδας (τρόφιμα, φάρμακα κτλ)
- Εκτέλεση αεροδιακομιδών ασθενών και τραυματιών
- Μεταφορά VIP προσώπων

Η 384 Μοίρα αναλαμβάνει αποστολές τόσο στο εσωτερικό , όσο και στο εξωτερικό , όταν ζητηθεί η συνδρομή της Ελλάδας σε μία καταστροφή ή σε κάποια κρίση .

---

⁸ Η αεροπορική βάση της Ελευσίνας είναι στρατιωτικό αεροδρόμιο που βρίσκεται στην Ελευσίνα, στο νομό Αττικής. Ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1946.

Κεφάλαιο 3.

Ανάλυση του σχεδίου Ξενοκράτης

Σκοπός του σχεδίου αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών «Ξενοκράτης» είναι η συνδρομή με όλους τους δυνατούς τρόπους του Στρατού Ξηράς στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των καταστροφικών φαινομένων που δημιουργούνται από φυσικά φαινόμενα και τεχνολογικά ατυχήματα μεγάλης κλίμακας . (Σχέδιο Ξενοκράτης 95 ΑΔΤΕ)

Ο Στρατός Ξηράς ενεργεί στο σχέδιο Ξενοκράτης με διαταγές του ΓΕΕΘΑ υπό τον συντονισμό της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας με στόχο τη δημιουργία ενός συστήματος για :

- ❖ Αποτελεσματική αντιμετώπιση καταστροφικών φαινομένων
- ❖ Προστασία της ζωής και υγείας των πολιτών
- ❖ Προστασία της περιουσίας των πολιτών
- ❖ Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος

Από το 2003 που εγκρίθηκε και τέθηκε σε ισχύ το Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ» καθορίζονται τα παρακάτω : (ΥΑ 1299/2003/ΥΠΕΣΔΔΑ, Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ, ΦΕΚ 423Β, 10 Απριλίου 2003)

- Καθορίζονται οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες , αλλά και οι οργανισμοί που θα έχουν ρόλο συντονιστή και θα διευθύνουν τις επιχειρήσεις
- Παρέχονται στοιχεία και πληροφορίες στις υπηρεσίες και φορείς που εμπλέκονται, ώστε να είναι δυνατή η εκπόνηση ειδικών σχεδίων σύμφωνα με τις βασικές οδηγίες του σχεδίου «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ»
- Παρέχονται οδηγίες και κατευθύνσεις προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και οργανισμούς για τη σωστή οργάνωση, τον εξοπλισμό, την επιχειρησιακή ετοιμότητα και τον συντονισμό προσωπικού και μέσων
- Καθορίζονται λεπτομέρειες για τη Διοικητική Μέριμνα (ΔΜ) και τις επικοινωνίες

Όλα τα Υπουργεία καταρτίζουν ειδικά σχέδια που αφορούν την αρμοδιότητα τους, τα οποία εγκρίνονται από το Υπουργείο Εσωτερικών και τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας. Έπειτα διαβιβάζουν τα σχέδια στις Περιφέρειες και στις Νομαρχίες της χώρας για να καταρτίσουν τα δικά τους σχέδια, σύμφωνα με τους κινδύνους από φυσικές – τεχνολογικές και λοιπές καταστροφές που απειλούν αυτές τις περιοχές.

Οι περιφέρειες της χώρας προσδιορίζουν τους επιδιωκόμενους αντικειμενικούς σκοπούς (ΑΝΣΚ) για την αντιμετώπιση κρίσεων και καταστροφών. Οι ΑΝΣΚ καθορίζουν την στρατηγική για την ασφάλεια. Παράλληλα ενσωματώνουν την πολιτική της χώρας στα επίπεδα σχεδιασμού, διευθύνσεως κρίσεων και εφαρμογής των αποφάσεων και σχεδίων στην περιοχή των επιχειρήσεων.

Τα Υπουργεία καθορίζουν τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες στο σύστημα αντιμετώπισης επικίνδυνων φαινομένων σε όλα τα επίπεδα, όπως είναι:

- Στο επιτελικό, που λαμβάνονται αποφάσεις πολιτικής φύσεως
- Στο διευθύνσεως κρίσεων, που γίνεται διεύθυνση και συντονισμός των ενεργειών των μονάδων επιχειρήσεων και διαβιβάζονται οι πληροφορίες στα επιτελικά όργανα για λήψη αποφάσεων
- Στο εκτελεστικό – επιχειρησιακό, που γίνεται εφαρμογή των αποφάσεων των επιτελικών οργάνων και των σχεδίων στο χώρο της κρίσης ή της καταστροφής

Συμπληρωματικά όλα τα Υπουργεία συγκροτούν συντονιστικά όργανα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, με σκοπό να καθοριστεί η επιχειρησιακή φιλοσοφία κατά τομείς ευθύνης και δράσης. Οφείλουν να σημειώνουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των επιχειρησιακών διαδικασιών των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών, της χρησιμοποίησής των μέσων που διαθέτουν και των μεταξύ τους επικοινωνιών.

Τέλος, όλα τα Υπουργεία πρέπει να συνεργάζονται για να επιτυγχάνεται καλύτερη σχεδίαση και αντιμετώπιση των καταστροφικών φαινομένων. Έχουν την υποχρέωση να τηρούν ενημερωμένα στοιχεία του δυναμικού τους (προσωπικό και μέσα) και να μεριμνούν για την ετοιμότητα και καταλληλότητα αυτών για αποτελεσματική χρησιμοποίηση.

Οστόσο κάθε Υπουργείο δημιουργεί δικά του σχέδια, ώστε να καθορίζει τις ενέργειες που πρέπει να κάνει και τις υποχρεώσεις του. Αρχικά το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας συντάσσει τα σχέδια του και καθορίζει τον τρόπο και το μέγεθος της συμβολής του. Η συμβολή του αφορά τη διάθεση προσωπικού, μέσων, υλικών, εφοδίων και προώθησή τους στις πληγείσες περιοχές. Έτσι καθορίζεται η συμβολή των Γενικών Επιτελείων και Διακλαδικών Στρατηγείων στην πρόληψη και αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών.

Παράλληλα, το ΥΠΕΘΑ σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης θέτει σε ετοιμότητα τα Γενικά Επιτελεία (Στρατού, Αεροπορίας, Ναυτικού) και Διακλαδικά Στρατηγεία για την παροχή βοήθειας στις πληγείσες περιοχές και στον πληθυσμό. Συνδράμει στο έργο ανάπτυξης υποδομών για την υποδοχή και προσωρινή εγκατάσταση των πληγέντων από διάφορα καταστροφικά φαινόμενα. Έχει τη δυνατότητα να προωθεί και να διανέμει είδη πρώτης ανάγκης στον πληγέντα πληθυσμό.

Συμπληρωματικά, θέτει σε ετοιμότητα και κινητοποιεί τις ειδικές μονάδες άμεσου επεμβάσεως που διαθέτει σε περίπτωση που ένα περιστατικό Πυρηνικού, Ραδιολογικού, Βιολογικού ή Χημικού συμβάντος λάβει χώρα. Μετά από αίτημα της ΓΓΠΠ συνδράμει στην αντιμετώπιση τέτοιων περιστατικών. Τέλος το ΥΠΕΘΑ συνεργάζεται με άλλους φορείς και οργανισμούς για την εκκένωση περιοχών όταν αποφασισθεί η αντιμετώπιση ενός ΡΒΧΠ περιστατικού και διαθέτει το απαιτούμενο προσωπικό.

Για κάθε περιοχή του Ελλαδικού χώρου υπάρχουν διαφορετικές συνθήκες και ανάγκες. Συνεπώς το σχέδιο «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ» μεταβάλλεται για να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και απαιτήσεις.

Ο συντονισμός των εμπλεκόμενων επιχειρησιακών δυνάμεων για την αντιμετώπιση των καταστροφικών φαινομένων, γίνεται, αναλόγως με το είδος και την ένταση της καταστροφής (Γενική, Περιφερειακή ή Τοπική) από τον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, τους οικείους Γενικούς Γραμματείς Περιφερειών και τους Νομάρχες. Οι επικεφαλής των δυνάμεων που ενεργούν συνεργάζονται με αυτούς.

Το Εθνικό Κέντρο Χειρισμού κρίσεων πρέπει να έχει σαφή και λεπτομερή εικόνα της καταστάσεως και συνεχή ενημέρωση με πληροφορίες, εκτιμήσεις και προβλέψεις, με σκοπό να συνδράμει κατά τον καλύτερο τρόπο τις επιχειρησιακές δυνάμεις.

Όταν ενεργοποιείται το Σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ, σε όλες τις φάσεις της κινητοποίησης της κρατικής μηχανής, οι επικοινωνίες μεταξύ των εμπλεκόμενων δυνάμεων γίνονται έπειτα από συντονισμό με τα υφιστάμενα δίκτυα του ΟΤΕ, της κινητής τηλεφωνίας, της δορυφορικής τηλεφωνίας, καθώς και με τα ειδικά δίκτυα ασυρμάτων επικοινωνιών του Εθνικού Κέντρου Επιχειρήσεων της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας και των άλλων επιχειρησιακών φορέων όπως είναι οι Ένοπλες Δυνάμεις, η Ελληνική Αστυνομία, το Πυροσβεστικό Σώμα κ.α.

Υπεύθυνος για το συντονισμό των διατιθέμενων δυνάμεων των Ενόπλων Δυνάμεων (ΕΔ) για εφαρμογή του σχεδίου «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ», καθορίζεται από το Μείζονα Σχηματισμό ή τον Σχηματισμό στην περιοχή ευθύνης του οποίου λαμβάνει χώρα η κατάσταση έκτακτης ανάγκης- καταστροφή (φυσική ή τεχνολογική)

Τον συντονισμό της επιχείρησης, όταν τεθεί σε εφαρμογή το σχέδιο «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ», κατόπιν αιτήσεως της Πολιτικής Προστασίας αναλαμβάνει ανώτερος αξιωματικός (Ταγματάρχης, Αντισυνταγματάρχης, Συνταγματάρχης) της περιοχής ευθύνης που συμβαίνει η καταστροφή .

Αυτός μεταβαίνει στην περιοχή που έλαβε χώρα η καταστροφή και αφού ενημερωθεί από τους κρατικούς φορείς για την επικρατούσα κατάσταση και τις αιτήσεις τους προς τον Στρατό και τις Ένοπλες Δυνάμεις, θα εκτιμήσει την κατάσταση. Οι απαιτήσεις των περιφερειακών, τοπικών και λοιπών κρατικών φορέων αξιολογούνται σύμφωνα με τις δυνατότητες του προσωπικού και μέσων των Ενόπλων Δυνάμεων.

Οι αποφάσεις που λαμβάνει ο συντονιστής, έχουν ως πρώτο μέλημα την ασφάλεια του προσωπικού και μέσων, καθώς το προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων αποτελεί φορέα ισχύος που δίνει «ζωή» στα μέσα και υλικά. Παράλληλα, ο συντονιστής των Ενόπλων Δυνάμεων βρίσκεται σε άμεση και διαρκή επαφή με τον εκπρόσωπο της Πολιτείας στον τόπο που έλαβε χώρα η καταστροφή, συνεχίζοντας την προώθηση των αιτημάτων για διάθεση προσωπικού και μέσων.

Για την κινητοποίηση του προσωπικού της Πολιτικής Προστασίας υπάρχει ένα σύστημα ενεργειών σε 4 φάσεις :

1. Φάση 1^η , Συνήθης Ετοιμότητα (κωδικός Σ)

Στην 1^η φάση περιλαμβάνονται όλες οι απαιτούμενες ενέργειες του κρατικού μηχανισμού που καθιστούν το κράτος ικανό να ανταποκριθεί ορθά στις επόμενες φάσεις του συστήματος ενεργειών.

Για να επιτευχθεί η ετοιμότητα, στην 1^η φάση γίνεται συλλογή και εκτίμηση των πληροφοριών για επικείμενες φυσικές ή τεχνολογικές καταστροφές, ενεργοποιούνται και δοκιμάζονται τα μέσα επικοινωνίας και γίνεται έλεγχος των μέσων πολιτικής προστασίας.

2. Φάση 2^η , Αυξημένη Ετοιμότητα (κωδικός Α)

Στη 2^η φάση κινητοποιείται ολόκληρος ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας. Λαμβάνονται μέτρα πρόληψης για την επικείμενη καταστροφή, ενώ όλοι οι επιτελείς συνέρχονται ώστε να είναι άπαντες έτοιμοι για την αντιμετώπιση της καταστροφής.

3. Φάση 3^η , Άμεση Κινητοποίηση και Επέμβαση (κωδικός Ε)

Στην 3^η φάση γίνεται ενεργοποίηση ολόκληρου του κρατικού μηχανισμού και των μέσων πολιτικής προστασίας, με σκοπό την αντιμετώπιση της καταστροφής. Τα άμεσα προβλήματα των πολιτών αντιμετωπίζονται από τον κρατικό μηχανισμό και γίνεται ενημέρωση για τους κινδύνους που θα αντιμετωπίσουν.

4. Φάση 4^η , Αποκατάσταση και Αρωγή

Στην 4^η φάση γίνεται εκτίμηση των ζημιών που προκλήθηκαν από ειδικούς. Παράλληλα γίνεται και αποκατάσταση των ζημιών. Παρέχεται άμεση βοήθεια στους πληγέντες, ενώ λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για να μην επαναληφθεί κάποια καταστροφή στο μέλλον

Εξαιτίας φυσικών φαινομένων, τεχνολογικών ατυχημάτων ή άλλου είδους καταστροφών μπορεί να προκληθούν ανθρώπινες απώλειες, υλικές καταστροφές, περιβαλλοντικές καταστροφές , καταστροφές στις εγκαταστάσεις και υποδομές της χώρας.

Τέτοια φυσικά φαινόμενα και τεχνολογικά ατυχήματα που μπορούν να έχουν τα παραπάνω αποτελέσματα είναι κυρίως:

- Σεισμοί
- Πλημμύρες
- Πυρκαγιές δασών
- Έντονες χιονοπτώσεις
- Παγετοί
- Δριμύ ψύχος
- Καύσωνας
- Θύελλες
- Καταστροφή μονάδων παραγωγής ή σταθμών διαμονής ηλεκτρικής ενέργειας
- Επικίνδυνη ρύπανση της ατμόσφαιρας
- Πυρκαγιά σε εγκαταστάσεις πετρελαιοειδών
- Μεγάλα χερσαία, θαλάσσια και αεροπορικά ατυχήματα
- Θανατηφόρες επιδημίες

Οι μείζονες σχηματισμοί και διοικήσεις των περιοχών όπου η καταστροφή ή η κρίση λαμβάνει χώρα συγκροτούν λόχους 1^{ου} και 2^{ου} χρόνου αντίδρασης. Οι λόχοι αποτελούνται από κατάλληλο προσωπικό που είναι εξοπλισμένο με κατάλληλα μέσα για να μπορούν να συνδράμουν έγκαιρα και αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και καταστροφών.

Το προσωπικό των ΕΔ που συμμετέχει στο σχέδιο Ξενοκράτης είναι ειδικά εκπαιδευμένο για αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών, φυσικών καταστροφών, ΧΒΡΠ συμβάντων και

αποστολών των Ειδικών Δυνάμεων . Το προσωπικό εκπαιδεύεται και ενημερώνεται σε θέματα αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και κρίσεων, ώστε να βρίσκεται σε διαρκή επαγρύπνηση και επιχειρησιακή ετοιμότητα.

Κατά την 3^η φάση (άμεση κινητοποίηση και επέμβαση) οι λόχοι 1^{ου} χρόνου αντίδρασης, έχουν ετοιμότητα 2 ώρες για να αναλάβουν αποστολές . Ενώ οι λόχοι 2^{ου} χρόνου ετοιμότητας έχουν χρόνο ετοιμότητας 6 ωρών .

Σε περιπτώσεις μικρών ή μεγάλων καταστροφών οι σχηματισμοί μετά από έγκριση της διοίκησης που υπάγονται, διαθέτουν τα απαιτούμενα τμήματα, υλικά και μέσα για την αντιμετώπιση της καταστροφής ή κρίσης. Ωστόσο, η επέμβαση των ΕΔ γίνεται από αίτηση της αρμόδιας Περιφερειακής ή Δημοτικής Αρχής .

Ο σχηματισμός θέτει σε ετοιμότητα και κινητοποιεί κατόπιν εντολής της προϊστάμενης διοίκησης :

- Ειδικά τμήματα ΧΒΡΠ Άμυνας σε περίπτωση χημικού, βιολογικού, ραδιολογικού ή πυρηνικού συμβάντος. Τα ειδικά τμήματα παίρνουν μέρος στο σχέδιο Καλλίνικος. Το σχέδιο Καλλίνικος σε συντονισμό με το σχέδιο Ξενοκράτης, προβλέπει τη συνδρομή του Στρατού προς την Πολιτεία σε περίπτωση ΡΒΧΠ προσβολής μετά από ατύχημα, δολιοφθορά ή τρομοκρατική ενέργεια.(σχέδιο Καλλίνικος ,95 ΑΔΤΕ, 2012)
- Ειδικά τμήματα που μπορούν να συνδράμουν σε διασώσεις, απεγκλωβισμό κα . Τα ειδικά τμήματα παίρνουν μέρος στο σχέδιο Χέλμος σε συντονισμό με το σχέδιο Ξενοκράτης.

Οι σχηματισμοί συνεργάζονται με τις αρμόδιες περιφερειακές και τοπικές αρχές:

- Για την εκκένωση περιοχών, όταν αποφασιστεί η εφαρμογή του υπόψη μέτρου
- Για την κατασκευή προσωρινών υποδομών και χώρων διαμονής για την υποδοχή και εγκατάσταση των πληγέντων από μία καταστροφή
- Για την προώθηση και διαμονή στους πληγέντες ειδών πρώτης ανάγκης, σύμφωνα με τα σχέδια.

Ωστόσο ο σχεδιασμός και η εκτέλεση του σχεδίου Ξενοκράτης για να είναι επιτυχής βασίζεται σε ορισμένες προϋποθέσεις και υποχρεώσεις, όπως είναι:

- Η σωστή οργάνωση των ΕΔ
- Η Πρόβλεψη και λεπτομερή σχεδίαση των μέτρων που θα προλαμβάνουν ή θα αντιμετωπίσουν φυσικές ή τεχνολογικές καταστροφές και κρίσεις
- Η ενημέρωση για τις προβλέψεις της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας (ΕΜΥ)⁹, που θα εκδίδονται έγκαιρα και θα λαμβάνονται υπόψη για τη κινητοποίηση των αρμόδιων φορέων
- Η άμεση ενημέρωση των αρμόδιων φορέων, όταν μία καταστροφή λαμβάνει χώρα
- Η ρεαλιστική και σωστή εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων φορέων

---

⁹ Η Μετεωρολογική Υπηρεσία είναι ελληνική κρατική υπηρεσία που υπάγεται στις ΕΔ και συγκεκριμένα στο ΓΕΑ .Έχει σαν αποστολή τον προσδιορισμό και την πρόβλεψη των μετεωρολογικών συνθηκών (www.hnms.gr , τελευταία επίσκεψη στις 9/12/19)

- Η τήρηση της απαιτούμενης ετοιμότητας για επέμβαση
- Ο συντονισμός όλων των εμπλεκόμενων στην αντιμετώπιση μιας καταστροφής
- Η επαρκής υποστήριξη από πλευρά Διοικητικής Μέριμνας (ΔΜ) του σχεδίου Ξενοκράτης

Μια ομάδα Μηχανικού (ΜΧ) που θα συμμετάσχει στο σχέδιο Ξενοκράτης αποτελείται από:

- 1 ομαδάρχη Ανθυπολοχαγό
- 1 βοηθό ομαδάρχη υπαξιωματικό
- 1 οδηγό οχήματος 1 τόνου και ¼
- 1 χειριστή προωθητή γαιών
- 1 χειριστή ισοπεδωτή γαιών
- 1 χειριστή φορτωτή ή εκσκαφέα τάφρων
- 1 οδηγό ανατρεπόμενου οχήματος

Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης από πλημμύρες ο λόχος μηχανικού χρησιμοποιεί αριθμό φουσκωτών λέμβων. Η συμμετοχή στο λόχο της ομάδας ΜΧ θα καθορίζεται ανάλογα με το είδος της καταστροφής .

Στο λόχο με 1^ο χρόνο ετοιμότητας συμμετέχουν τα παρακάτω ειδικά οχήματα και μηχανήματα μηχανικού ;

- ❖ 1 εκσκαφέας
- ❖ 1 φορτωτής
- ❖ 1 προωθητής γαιών
- ❖ 1 ισοπεδωτής
- ❖ 1 φορητό τροχήλατο αντλητικό συγκρότημα
- ❖ 1 ρυμουλκόμενο ΗΖ με συλλογή μέσων φωτισμού
- ❖ 2 λέμβοι με κινητήρες

Στο λόχο με 2^ο χρόνο ετοιμότητας συμμετέχουν τα παρακάτω ειδικά οχήματα και μηχανήματα μηχανικού:

- 1 εκσκαφέας
- 1 φορτωτής
- 1 προωθητής γαιών
- 1 ισοπεδωτής
- 1 ανατρεπόμενο όχημα
- 1 ρυμουλκόμενη υδροφόρα
- 1 λέμβος με κινητήρα

Σε περίπτωση διαθέσεως των τηρούμενων τμημάτων αμέσου επεμβάσεως, οι μονάδες τηρούν ετοιμότητα συγκρότησής επιπλέον δυνάμεων αναλόγως με τις εκάστοτε απαιτήσεις.

3.1 Γενική Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (ΓΓΠΠ)

Η ΓΓΠΠ είναι φορέας του ελληνικού κράτους που είναι αρμόδια για θέματα που αφορούν την πολιτική προστασία στην Ελλάδα. (ΠΔ 151/2004, Οργανισμός Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, ΦΕΚ 107Α, 03 Ιουνίου 2004)

Η αποστολή της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας αναγράφεται στο Αρ.1 , ΠΔ 151/2004 και είναι η εξής :

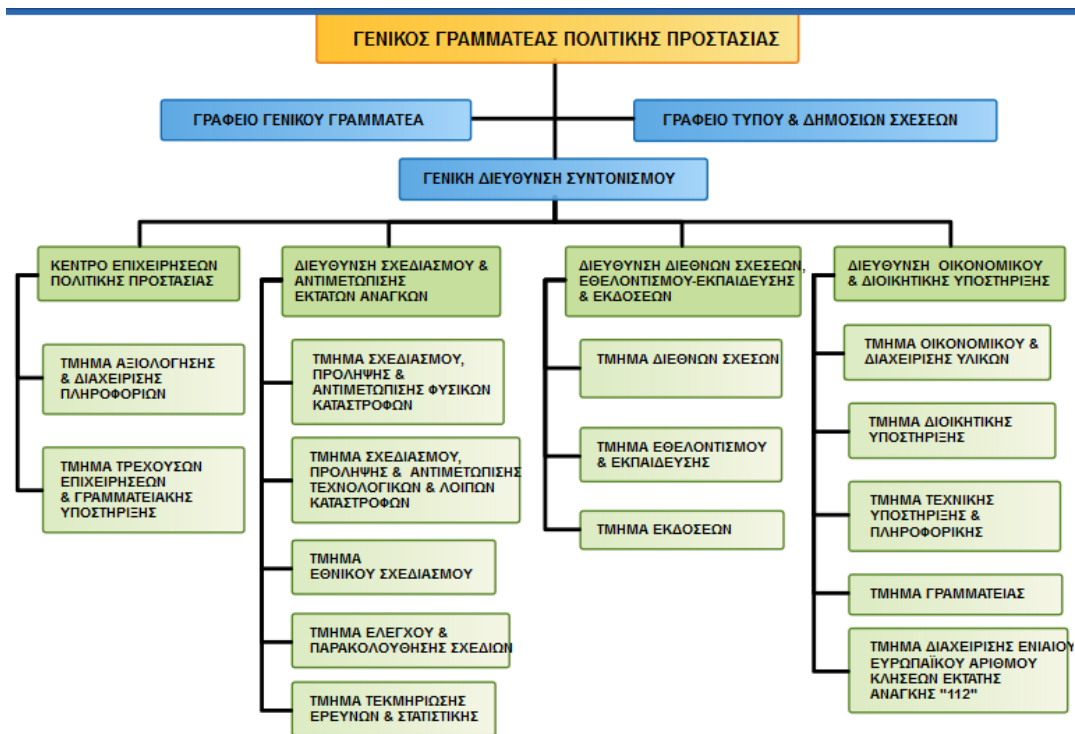
- Η μελέτη, ο σχεδιασμός και η οργάνωση των δράσεων για την πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών καθώς και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.
- Ο συντονισμός των παραπάνω δράσεων και ενημέρωση των πολιτών
- Προετοιμασία και κινητοποίηση των δράσεων του προσωπικού και των μέσων της πολιτικής προστασίας της χώρας για την αντιμετώπιση των καταστροφών σύμφωνα με τα υφιστάμενα σχέδια.
- Αξιοποίηση των διαθέσιμων πληροφοριών για την κινητοποίηση του προσωπικού και μέσων πολιτικής προστασίας της χώρας, σε περιπτώσεις κινδύνων και κρίσεων.
- Συντονισμός του έργου και των δράσεων αντιμετώπισης των καταστροφών κατά την εκδήλωση της φυσικής ή τεχνολογικής καταστροφής.
- Αποκατάσταση των ζημιών και ανακούφιση των πληγέντων.

Στο δυναμικό και στα μέσα της Πολιτικής Προστασίας περιλαμβάνονται:

- Ειδικευμένα στελέχη της Πολιτικής Προστασίας σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο για την επίβλεψη εκπόνησης και εφαρμογή των σχεδίων και μέτρων της Πολιτικής Προστασίας. Παράλληλα, είναι υπεύθυνα για τον συντονισμό όλων των απαραίτητων ενεργειών.
- Το σύνολο των κρατικών υπηρεσιών, οι υπηρεσίες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και κοινής ωφελείας. Αυτές είναι υπεύθυνες για την επιχειρησιακή δράση της Πολιτικής Προστασίας, με κύριο χαρακτηριστικό την ετοιμότητα για την αντιμετώπιση των καταστροφών. Αυτές είναι: η Πυροσβεστική, το Λιμενικό, η Αστυνομία, το Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας, οι Ένοπλες Δυνάμεις, ο Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας, υπηρεσίες των Περιφερειών, της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ, ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΔΕΠΑ και ΕΜΥ.
- Εθελοντικές οργανώσεις εντάσσονται στα σχέδια της Πολιτικής Προστασίας έχοντας ενεργό ρόλο.

Σε όλες τις χώρες του κόσμου η Πολιτική Προστασία αποτελεί βασικό μέρος της άμυνας του. Και γι' αυτό η 1^η Μαρτίου κάθε έτους αποτελεί την παγκόσμια ημέρα Πολιτικής Προστασίας για να υπενθυμίζει τις ενέργειες των εθνικών υπηρεσιών σε περιόδους καταστροφών αλλά και κρίσεων.

Η ΓΓΠΠ διαρθρώνεται ως εξής: (www.civilprotection.gr, τελευταία επίσκεψη στις 9/12/19)

Εικόνα 2: Οργανόγραμμα της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (www.civilprotection.gr, τελευταία επίσκεψη στις 9/12/19)

Κεφάλαιο 4.

Το όπλο του Μηχανικού (ΜΧ)

4.1 Ιστορικά στοιχεία του Μηχανικού,

Από αρχαιοτάτων χρόνων, το όπλο του Μηχανικού είχε σημαντικό ρόλο στις εκστρατείες και στους πολέμους που συνέβαιναν. Αποτελούσε όπλο με υποστηρικτικό ρόλο, αλλά πάντα είχε πρωταγωνιστικό ρόλο. Οι επιστήμονες του όπλου του Μηχανικού ήταν κυρίως υπεύθυνοι για την ευκινησία των φίλιων δυνάμεων, καθώς αναλάμβαναν την ταχεία διευθέτηση δρομολογίων και την υπέρβαση διαφόρων κωλυμάτων με σκοπό την προέλαση των στρατευμάτων. (ΣΚ 900-24)

Οι εργασίες που αναλάμβαναν οι Μηχανικοί κατά την αρχαιότητα ήταν: (www.army.gr, τελευταία επίσκεψη στις 10/12/19)

- **Οδοποιία**

Το ΜΧ αναλάμβανε την δημιουργία δρομολογίων, αλλά και τη διευθέτηση των ήδη υπάρχοντων. Όπως είχε πει ο Καρχηδόνιος στρατηγός Αννίβας¹⁰ το 212 π.Χ. προσπαθώντας να διασχίσει τις Άλπεις: «Είτε θα βρούμε τον δρόμο, είτε θα τον φτιάξουμε»

- **Επιχωματώσεις**

Το ΜΧ, κατά τις πολιορκίες προέβαινε σε επιχωματώσεις για να δημιουργήσει πρόσβαση στα τείχη μιας πόλης. Υπήρχε η δυνατότητα επιχωμάτωσης τάφρου, αλλά και δημιουργία αναχώματος. Το ΜΧ του Μεγάλου Αλεξάνδρου¹¹ έκανε 2 σπουδαίες επιχωματώσεις. Η 1^η ήταν στην Τύρο, όπου κατάφερε να ενώσει το νησί με την ακτή και η 2^η στο φαράγγι της Αόρνου Πέτρας.

- **Υπονομεύσεις**

Το ΜΧ μπορούσε να κάνει εκσκαφές, αλλά και να δημιουργεί ορύγματα.

- **Έργα γεφυροποιίας**

Οι μηχανικοί κατασκεύαζαν ξύλινες και πέτρινες σταθερές γέφυρες, ενώ παράλληλα μπορούσαν να φτιάξουν πλωτές γέφυρες (πάνω σε πλοία ή ενώνοντας ασκούς που επέπλεαν). Τέτοια μέσα χρησιμοποίησε ο Μέγας Αλέξανδρος στην εκστρατεία του.

---

¹⁰ Ο Καρχηδόνιος κρατικός λειτουργός και στρατηγός Αννίβας (247 π.Χ. έως 183 π.Χ.) είναι ένας από τους μεγαλύτερους στρατηλάτες της ιστορίας. Η φήμη του οφείλεται στα επιτεύγματα του κατά τη διάρκεια του Β' Καρχηδόνιου πολέμου και στην πορεία του από την Ισπανία προς την Ιταλία μέσω των Άλπεων και των Πυρρηναίων όρων (www.wikipedia.org , τελευταία επίσκεψη στις 13/12/19)

¹¹ Ο Μέγας Αλέξανδρος έζησε από το 356 π.Χ. έως το 323 π.Χ. Ήταν Βασιλιάς της Μακεδονίας και ένας από τους μεγαλύτερους στρατιωτικούς της αρχαιότητας. Ήταν γιός του Φιλίππου και της Ολυμπιάδας. (www.sansimera.gr , τελευταία επίσκεψη στις 13/12/19)

- **Μεταφορά πλοίων**

Το ΜΧ του Μέγα Αλέξανδρου το 326 π.Χ. αποσυναρμολόγησε τον στόλο και μπόρεσε να τον μεταφέρει από τον Ινδό στον Υδάσπη ποταμό, με τη χρήση ειδικών ραγών.

Με το πέρας των χρόνων το όπλο του ΜΧ εκσυγχρονίστηκε και εξελίχθηκε ακολουθώντας τις τεχνολογικές εξελίξεις. Έτσι την 28^η Ιουλίου 1829 συγκροτήθηκε σε σώμα του ελληνικού στρατού με την ονομασία «Σώμα Αξιωματικών Οχυρωματοποιίας και Αρχιτεκτονικής» με έδρα την πρωτεύουσα του νεοσύστατου ελληνικού κράτους, την πόλη του Ναυπλίου.

Αποστολή είχε τη σύνταξη μελετών και σχεδίων για την κατασκευή, συντήρηση και βελτίωση των οχυρωματικών έργων, στρατιωτικών κτιρίων, δημοσίων κτιρίων, γεφυρών και οδικών δικτύων. Παράλληλα, το ΜΧ είχε αναλάβει τον πολεοδομικό σχεδιασμό του Ναυπλίου, της Πάτρας και της Τρίπολης.

Το 1833 δημιουργείται μία Διοίκηση Μηχανικού (ΔΜΧ) σε κάθε νομό της χώρας, με αποστολή τον σχεδιασμό και κατασκευή όλων των δημόσιων και στρατιωτικών έργων.

Το 1878 ψηφίζεται ο νόμος «περί συστάσεως Σώματος πολιτικών μηχανικών», με σκοπό να αναλάβουν όλα τα δημόσια έργα. Έτσι το ΜΧ του στρατού θα αναλάμβανε αποκλειστικά τα στρατιωτικά έργα, ενώ οι πολιτικοί μηχανικοί τα δημόσια έργα και τις ιδιόκτητες κατασκευές.

Από το 1897 έως το 1922 το ΜΧ συμμετείχε σε όλους τους πολέμους που έλαβε μέρος η Ελλάδα. Ιδιαίτερο ρόλο είχε κατά τη Μικρασιατική εκστρατεία όπου:

- Κατασκεύασε και επισκεύασε δρόμους, σιδηροδρόμους και γέφυρες
- Εκτέλεσε έργα εγκαταστάσεων και στρατωνισμού
- Εκτέλεσε καταστροφές

Έτσι, μπορούσε να προελαύνει με ταχύτητα και ασφάλεια ο Ελληνικός Στρατός.

Από το 1936 έως το 1940 το ΜΧ συμμετείχε ενεργά στη δημιουργία της Γραμμής Μεταξά, όπου κατασκεύασε οχυρωματικά έργα (υπόγεια και επίγεια) κατά μήκος των ελληνοβουλγαρικών συνόρων με σκοπό την άμυνα της Ελλάδας κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο (Β' ΠΠ).

Με το πέρας του Β' ΠΠ και της εμφύλιας σύρραξης, το ΜΧ ανέλαβε την περισυλλογή και εξουδετέρωση των ναρκών και λοιπών πυρομαχικών που είχαν διασπαρθεί στην ελληνική επικράτεια.

Από το 1957 έως και το 1992, η Στρατιωτική Υπηρεσία Κατασκευής Έργων Ανασυγκροτήσεως (ΜΟΜΑ), ανέλαβαν να φτιάξουν τις συγκοινωνίες και τις υποδομές στην Ελλάδα.

Τέλος, οι δυνάμεις του ΜΧ ήταν παρούσες σε όλες τις φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές που αντιμετώπισε η χώρα. Κυρίως το ελληνικό ΜΧ είχε πρωταγωνιστικό ρόλο στην αντιμετώπιση των συνεπειών από τους σεισμούς που αντιμετώπισε η χώρα όπως :

- 1953 στα νησιά του Ιονίου
- 1954 στους Σοφάδες Καρδίτσας
- 1955 στο Βόλο
- 1956 στην Αμοργό
- 1957 στη Ρόδο
- 1965 στην Αλόνησο
- 1965 στο Αγρίνιο
- 1965 στην Αρκαδία
- 1965 στη Κόρινθο
- 1966 στη λίμνη Κρεμαστών
- 1966 στη Κατούνα Αιτωλοακαρνανίας
- 1967 στη Δροσοπηγή Ιωαννίνων
- 1968 στον Άγιο Ευστράτιο
- 1978 στη Θεσσαλονίκη
- 1981 στις Αλκυονίδες
- 1986 στην Καλαμάτα
- 1990 στη Γουμένισσα
- 1995 στο Αίγιο
- 1999 στη Πάρνηθα
- 2008 στην Ανδραβίδα
- 2015 στη Λευκάδα
- 2017 στη Λέσβο
- 2017 στην Κω

4.2 Αποστολές που αναλαμβάνει το ΜΧ σε περίοδο πολεμικών επιχειρήσεων

Το όπλο του ΜΧ μπορεί να αναλάβει πλήθος αποστολών σε περίοδο πολέμου, όπως είναι:

- Κατασκευή και συντήρηση οδών, γεφυρών, λιμενικών έργων, αεροδρομίων και ελικοδρομίων
- Οργάνωση εδάφους, κατασκευή έργων μόνιμης οχύρωσης και παραλλαγή εγκαταστάσεων
- Δημιουργία κωλυμάτων (εμπόδια, ναρκοπέδια)
- Εκτέλεση καταστροφών σε δρομολόγια, εγκαταστάσεις και τεχνητά έργα
- Κατασκευή και λειτουργία διάφορων πλωτών μέσων για τη διάβαση υδάτινων κωλυμάτων
- Τοποθέτηση ακτόδρομου, για την εκτέλεση αποβατικών επιχειρήσεων
- Κατασκευή και συντήρηση κέντρων διοίκησης-επικοινωνιών και έργων στρατωνισμού
- Παροχή ηλεκτρικής ενέργειας και πόσιμο νερού στις δυνάμεις που εκτελούν επιχειρήσεις και βρίσκονται σε εκστρατεία
- Εκμετάλλευση των σιδηροδρόμων
- Παροχή τεχνητών οδηγιών, συμβουλών και χορήγηση μέσων και μηχανημάτων προς όλες τις μονάδες των ΕΔ, ανεξαρτήτου Όπλου ή Σώματος

4.3 Αποστολές που αναλαμβάνει το ΜΧ στην ειρηνική περίοδο

Το όπλο του ΜΧ αναλαμβάνει σημαντικές αποστολές κατά την ειρηνική περίοδο. Τέτοιες είναι:

- Αναγνώριση και εξεύρεση πηγών ύδατος καθώς και εργασίες αξιοποίησής τους
- Κατασκευή ζωνών προσγείωσης και πρόχειρων ή μη διαδρόμων προσγείωσης ελικοπτέρων και αεροσκαφών
- Επίσκεψη ζημιών αεροδρομίων, εφ' όσον δεν υφίσταται η αντίστοιχη Μονάδα Της Πολεμικής Αεροπορίας για να τις επισκευάσει.
- Κατασκευή και συντήρηση των εγκαταστάσεων υποδομής
- Κατασκευή και συντήρηση κυρίων δρομολογίων εφοδιασμού
- Ανίχνευση, ταυτοποίηση, επί τόπου εκτίμηση, αδρανοποίηση, περισυλλογή και εξουδετέρωση μη εκραγόντων εκρηκτικών μηχανημάτων/μηχανισμών τυποποιημένων και αυτοσχέδιων. Περιλαμβάνονται εκρηκτικά μηχανήματα τα οποία έχουν καταστεί επικίνδυνα λόγω βλάβης ή αλλοίωσης που υπέστησαν
- Εκτέλεση έργων επί σιδηροδρόμων και λιμένων
- Εκτέλεση έργων επί της αποθήκευσης και διανομής καυσίμων
- Παραλλαγή – παραπλάνηση με χρήση υφιστάμενων υλικών και ανάπτυξης νέων μεθόδων και υλικών
- Τοπογραφική – γεωγραφική υποστήριξη
- Παροχή ενέργειας (ηλεκτροφωτισμός κλπ.)
- Αποστολές πλωτών μεσων – καταδυτικές ενέργειες για αναγνωρίσεις, υποβρύχιες κατασκευές και καταστροφές, καθώς και αποστολές διάσωσης
- Υποστήριξη ΠΒΧ άμυνας
- Υποστήριξη πυρόσβεσης
- Επίβλεψη – έλεγχος ιδιωτικών κατασκευαστικών εταιριών που θα δραστηριοποιηθούν σε περίοδο επιχειρήσεων
- Υποστήριξη ανάπτυξης διακλαδικών χερσαίων δυνάμεων – Στρατηγείων.

(ΕΕ 10-1) , (www.army.gr, τελευταία επίσκεψη στις 9/12/19)

Κεφάλαιο 5.

Διεθνής εμπειρία

Ο ρόλος που αναλαμβάνουν οι ΕΔ για την αντιμετώπιση καταστροφών και κρίσεων σε κάθε χώρα είναι διαφορετικός. Η προστασία και η ασφάλεια των πολιτών είναι ευθύνη της κυβέρνησης κάθε χώρας. Η πολιτική ηγεσία κάθε χώρας μέσω της πολιτικής προστασίας προστατεύει την υγεία και την περιουσία των πολιτών. Όταν το μέγεθος της καταστροφής είναι μεγάλο και δεν επαρκούν οι δυνάμεις της πολιτικής προστασίας συνεργάζονται και οι ΕΔ.

Η συμμετοχή των στρατιωτικών δυνάμεων στην αντιμετώπιση καταστροφών και κρίσεων δεν είναι καινούργια, αλλά συνέβαινε και στο παρελθόν. (π.χ. Το διάστημα από το 1948 έως το 1949 οι δυτικές δυνάμεις επιχείρησαν να επιταχύνουν τη διαδικασία επανασύστασης ενός γερμανικού κράτους, με την ενοποίηση των τριών δυτικών ζωνών κατοχής και την κυκλοφορία νέου δυτικογερμανικού μάρκου, με σκοπό την ανάκαμψη της γερμανικής οικονομίας.)¹²

Όμως από τις αρχές του 1990 οι επεμβάσεις των ΕΔ στις καταστροφές έχουν αυξηθεί. Αρχικά στον κυκλώνα του 1991 στο Μπαγκλαντές και στον τυφώνα Mitch στην Κεντρική Αμερική το 1998 είχαν καταλυτικό ρόλο οι ΕΔ. Παράλληλα, ο αμερικάνικος στρατός υποστήριξε τις δυνάμεις της πολιτικής προστασίας στον τυφώνα Κατρίνα το 2005, ο στρατός του Ηνωμένου Βασιλείου κλήθηκε να αντιμετωπίσει τις πλημμύρες στη Βρετανία το 2007, ενώ μετά τον ισχυρό σεισμό στην κινέζικη επαρχία Σιτσουάν το 2008, μεγάλος αριθμός κινέζικων στρατευμάτων αναπτύχθηκε για να βοηθήσει.

Μετά τον σεισμό που συνέβη στο Πακιστάν το 2005, εγχώριοι και διεθνείς στρατιωτικοί φορείς συγκέντρωσαν ανθρωπιστική βοήθεια για να τη διανείμουν στους πληγέντες κατοίκους. Ο σεισμός του 2005 προκάλεσε 70000 ανθρώπινες απώλειες και καταστροφές στα οικιστικά κέντρα και στις υποδομές της χώρας.

Με την αύξηση της συχνότητας των φυσικών καταστροφών, οι ΕΔ αναμένεται να αποκτήσουν ακόμα μεγαλύτερο ρόλο στην αντιμετώπιση και στην ανακούφιση των πληγέντων, καθώς η ικανότητα των ανθρωπιστικών οργανώσεων και των πολιτικών φορέων είναι περιορισμένη. Ωστόσο, οι κατευθυντήριες γραμμές του Όσλο αναφέρουν ότι, ενώ η εμπλοκή των εγχώριων στρατιωτικών δυνάμεων επιτρέπεται, λόγω της έλλειψης δυνατοτήτων της πολιτείας, η χρήση ξένων ΕΔ πρέπει να είναι η τελευταία λύση και κατόπιν αιτήματος της χώρας που βρίσκεται σε κίνδυνο. Την ευθύνη για την ανθρωπιστική βοήθεια την έχει το κράτος που έχει πληγεί από την καταστροφή.

Σε αρκετές ασιατικές χώρες όπως είναι η Κίνα και το Πακιστάν οι ΕΔ έχουν τον ηγετικό ρόλο για την αντιμετώπιση καταστροφών. Ωστόσο, στις περισσότερες χώρες οι ΕΔ

---

¹² Στις 23 Μαΐου 1949 ψηφίστηκε το σύνταγμα της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας (Δυτική Γερμανία), η οποία ιδρύθηκε στις 3 ζώνες διοίκησης των συμμαχικών δυνάμεων ,ΗΠΑ , Μεγάλης Βρετανίας και Γαλλίας. Η Λαοκρατική Δημοκρατία της Γερμανίας (Ανατολική Δημοκρατία) ιδρύθηκε στις 7 Οκτωβρίου 1949 στη Σοβιετική ζώνη διοίκησης (<https://encyclopedia.ushmm.org/>, τελευταία επίσκεψη στις 9/12/19)

εμπλέκονται στη διαχείριση των καταστροφών όταν η χώρα κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης ή όταν αδυνατεί η πολιτική προστασία να ανταπεξέλθει.

Παράλληλα, σε πολλές χώρες όπως είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής η νομοθεσία περιορίζει και ελέγχει τη χρήση των ΕΔ στο εσωτερικό τους. Οι δυνάμεις της αστυνομίας και της Εθνοφρουράς αναλαμβάνουν να βοηθήσουν.

5.1 Τουρκία

Η Τουρκία συχνά αντιμετωπίζει διάφορους τύπους φυσικών καταστροφών, όπως είναι: σεισμοί, πλημμύρες, καθιζήσεις, κατολισθήσεις εδάφους κ.α. Στις 17 Αυγούστου και 12 Νοεμβρίου 1999, ισχυροί σεισμοί έγιναν με αποτέλεσμα να πεθάνουν 18000 άτομα και να καταστραφούν αρκετά κτίρια και υποδομές. Αυτές οι καταστροφές είχαν αρνητικές κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές επιπτώσεις στην κοινωνία της Τουρκίας. Ωστόσο περιορίστηκαν σε μεγάλο βαθμό λόγω της έγκαιρης επέμβασης των ΕΔ της χώρας.

Οι διοικητικοί φορείς που αναλαμβάνουν τη διαχείριση μιας κρίσης ή καταστροφής είναι:

- Το Υπουργείο Δημόσιων Έργων
- Το Υπουργείο Εσωτερικών
- Ο Τουρκικός Ερυθρός Σταυρός
- Το συμβούλιο ασφαλείας και φυσικών καταστροφών
- Τουρκικά πανεπιστήμια και Τεχνικά Ινστιτούτα
- Τουρκικές Ένοπλες Δυνάμεις

Η Τουρκία έχει ιδρύσει μονάδες αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών και έρευνας-διάσωσης, που μπορούν να αναλάβουν πλήθος αποστολών όπως:

- Διεξαγωγή επιχειρήσεων έρευνας-διάσωσης
- Αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών
- Απολύμανση μολυσμένων περιοχών με τις ομάδες ΡΒΧΠ
- Παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης
- Εγκατάσταση επικοινωνιακών δικτύων

Οι Ειδικές Δυνάμεις που έχει αναπτύξει ο Τουρκικός Στρατός ανήκουν στο Μηχανικό, το οποίο διαθέτει ειδικό εξοπλισμό και μέσα. (<https://www.tsk.tr/>, τελευταία επίσκεψη στις 9/12/19)

5.2 Αμερική

Ο Αμερικάνικος Στρατός είναι από τους ισχυρότερους του πλανήτη. Ως αποτέλεσμα, μπορεί σε συνεργασία με την πολιτική προστασία και την Ομοσπονδιακή υπηρεσία διαχείρισης εκτάκτων καταστάσεων να αναλάβει πλήθος αποστολών. Παράλληλα οι Αμερικάνικες ΕΔ μπορούν να προσφέρουν ανθρωπιστική βοήθεια σε όλον τον κόσμο.

Σύμφωνα με την Ομοσπονδία Υπηρεσία Διαχείρισης Εκτάκτων Καταστάσεων ορισμένες από τις αποστολές που μπορούν να αναλάβουν στο εσωτερικό και στο εξωτερικό της χώρας είναι:

- Καθαρισμός συντριμμιών

- Μεταφορά πολιτών ή τραυματιών
- Παροχή ιατρικών υπηρεσιών
- Έρευνα και διάσωση
- Υλικοτεχνική υποστήριξη
- Δημιουργία καταυλισμών
- Ασφάλεια περιοχών
- Δομική ενίσχυση κατασκευών
- Εργασίες με μηχανήματα ΜΧ
- Εκτίμηση ζημιών σε δρόμους, γέφυρες, δομές επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας κλπ.
- Διεξαγωγή τοπογραφικών μελετών
- Αρχική διάνοιξη οδών
- Κατασκευή προσωρινών οδών
- Παροχή ηλεκτρικής ενέργειας
- Απολύμανση προσωπικού και μέσων
- Παροχή προσωπικού και μέσων για την κατάσβεση πυρκαγιών και τη πυρασφάλεια

(<https://tacda.org/>, τελευταία επίσκεψη στις 12/12/19)

5.3 Κίνα

Όπως ορίζεται από το Σύνταγμα και τους νόμους της Κίνας, σημαντικό καθήκον των ΕΔ της χώρας είναι η κατασκευή δημόσιων κτιρίων, υποδομών, οι διασώσεις και η ανακούφιση της κοινωνίας από τις καταστροφές.

Το 2009, οι ΕΔ της Κίνας δημιούργησαν 8 μονάδες έκτακτης ανάγκης, με προσωπικό 50000 ατόμων. Αυτές οι 8 μονάδες έχουν τις εξής δυνατότητες:

- Διαχείριση πλημμυρικών φαινομένων
- Διασώσεις
- Αντιμετώπιση ΡΒΧΠ συμβάντων
- Αεροδιακομιδές
- Επιδιορθώσεις καταστραμμένων οδών
- Έρευνα-διάσωση
- Παροχή ιατρικών υπηρεσιών
- Δημιουργία επικοινωνιακών δικτύων

Επίσης, από το 2009 λειτουργεί ένα σύστημα με τη βοήθεια του Στρατού για την προστασία του νερού, της ηλεκτρικής ενέργειας και των επικοινωνιών. Παράλληλα ο Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός και η Λαϊκή Ένοπλη Αστυνομία κατασκεύασαν αναπτυξιακά έργα στις απομονωμένες επαρχίες της χώρας με σκοπό να τις αναπτύξουν.

Τις τελευταίες 2 δεκαετίες οι κινέζικες ΕΔ επέκτειναν τη συμμετοχή τους στην αντιμετώπιση καταστροφών και παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας σε όλον τον κόσμο. Ωστόσο, στόχος της Κίνας στις διεθνείς αποστολές είναι η διπλωματία και η διατήρηση καλών σχέσεων με τη διεθνή κοινότητα.

Αποστολές που έχει συμμετάσχει ο Κινέζικος Στρατός στο εξωτερικό είναι:

- 2010, παγετός στην Μογγολία
- 2011, σεισμός /τσουνάμι /πυρηνική καταστροφή στην Ιαπωνία
- 2002, σεισμός στο Αφγανιστάν
- 2003, σεισμός στο Ιράν
- 2015, σεισμός στο Νεπάλ
- 2005, σεισμός στο Πακιστάν
- 2010,2011 πλημμύρες στο Πακιστάν
- 2011, πλημμύρες στη Ταϊλάνδη
- 2013, τυφώνας στις Φιλιππίνες
- 2003, σεισμός στην Αλγερία
- 2010, σεισμός στην Αϊτή
- 2014-2015, επιδημία Έμπολα στη Σιέρα Λεόνε
- 2014, έλλειψη νερού στις Μαλβίδες
- 2004, σεισμός και τσουνάμι στην Ινδονησία
- 2006, σεισμός στην Ινδονησία
- 2014-2015, επιδημία Έμπολα στη Λιβερία
- 2014, εξαφάνιση αεροσκάφους των Μαλαισιανών Αερογραμμών στον Ινδικό Ωκεανό
- 2011, σεισμός στη Νέα Ζηλανδία

Συνεπώς η Κίνα διαθέτει τα μέσα και την ικανότητα να ανταποκριθεί σε οποιαδήποτε καταστροφή και κρίση. (<http://eng.chinamil.com.cn/>, τελευταία επίσκεψη στις 8/11/19)

5.4 Βιετνάμ

Τα τελευταία χρόνια το Βιετνάμ έχει βελτιώσει την οικονομία του και κατά συνέπεια τις υποδομές του. Το 1986 η κυβέρνηση της χώρας προχώρησε σε σημαντικές οικονομικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις, με αποτέλεσμα η χώρα να ξεφύγει από την ακραία φτώχεια.

Σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση των καταστροφών παίζουν οι υποδομές, οι επικοινωνίες και οι υπηρεσίες κοινής ωφελείας. Γι' αυτό η κυβέρνηση της χώρας δίνει το 10% του ΑΕΠ στην ανάπτυξη των παραπάνω τομέων του κράτους.

Οι σημαντικότεροι φυσικοί κίνδυνοι που αντιμετωπίζει η χώρα είναι οι πλημμύρες, η ξηρασία, οι σεισμοί, οι τυφώνες και τα τσουνάμι. Η χώρα έχει αναπτύξει στρατηγικές για την πρόληψη και αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών.

Το σύστημα διοίκησης για τη για την πρόληψη και τον έλεγχο των φυσικών καταστροφών στο Βιετνάμ βασίζεται στη δια τομεακή συνεργασία υπό την καθοδήγηση και κατεύθυνση του Υπουργού Γεωργίας και Αγροτικής ανάπτυξης.

Εφόσον απαιτηθεί μπορεί να ζητηθεί η συμβολή του Υπουργείου Άμυνας, μέσω του στρατού και της αεροπορίας. Γι' αυτό το λόγω υπάρχει στρατιωτική μονάδα με δυνατότητα άμεσης επέμβασης σε περιπτώσεις φυσικών ή ανθρωπογενών καταστροφών. (<https://reliefweb.int/>, τελευταία επίσκεψη στις 10/12/19)

5.5 Γαλλία

Από το 1968 οι Γαλλικές ΕΔ δημιούργησαν 3 ομάδες επέμβασης Πολιτικής προστασίας.

Οι έδρες τους είναι στο Παρίσι , την Κορσική και τη Μασσαλία, προκειμένου να μπορούν να μπορούν να επεμβαίνουν σε όλη τη χώρα με ταχύτητα για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών. Ωστόσο, έχουν τη δυνατότητα να επεμβαίνουν σε οποιαδήποτε Ευρωπαϊκή χώρα απαιτηθεί σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργείου Εξωτερικών. Παράλληλα, δυνάμεις του ΜΧ είναι σε ετοιμότητα να επεμβαίνουν με προσωπικό και μέσα.

Η Γαλλία από το 2018 ακολουθεί μία ανθρωπιστική στρατηγική, ενισχύοντας τους οικονομικούς πόρους που παρέχει για την αλληλεγγύη. Σημαντικό ρόλο σε αυτήν την απόφαση παίζει η επιθυμία για διεθνή σταθερότητα.(<https://www.interieur.gouv.fr/>, τελευταία επίσκεψη στις 26/11/19)

5.6 Τσεχία

Το 2003 δημιουργήθηκε στην Τσεχία μία Ταξιαρχία Μηχανικού με σκοπό να αναλάβει αποστολές σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών.

Αφορμή για αυτή τη δημιουργία ήταν οι καταστροφικές πλημμύρες που έλαβαν χώρα στην Τσεχία το 2002, όπου 50000 άνθρωποι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους. Ο τότε πρωθυπουργός της Τσεχίας κος Βλαντιμίρ Σπίντλα ανέπτυξε τις ΕΔ για να συνδράμουν τον κρατικό μηχανισμό, χωρίς να έχουν τα κατάλληλα μέσα, εκπαίδευση και εμπειρία.

Οι αποστολές που μπορεί να αναλάβει το Τσέχικο Μηχανικό είναι:

- Έρευνα και διάσωση
- Παροχή πρώτων βοηθειών και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης
- Πυροπροστασία και πυρασφάλεια
- Αντιμετώπιση πλημμυρικών φαινομένων
- Δημιουργία καταυλισμών και παροχή τεχνικών συμβουλών σε θέματα υποδομών
- Άρση πάσης φύσεως κωλυμάτων
- Εξασφάλιση χερσαίων γραμμών επικοινωνίας
- Αποκατάσταση ζημιών στα οδικά δίκτυα

(<https://portal.cor.europa.eu/>, τελευταία επίσκεψη στις 9/12/19)

5.7 Πολωνία

Η χώρα της Κεντρικής Ευρώπης το 2003 συγκρότησε 6 τάγματα μηχανικού, με σκοπό την παροχή βοήθειας σε περίπτωση φυσικών καταστροφών. Οι κυριότερες φυσικές καταστροφές που αντιμετωπίζει η Πολωνία είναι οι πλημμύρες και οι καταιγίδες.

Οι κυριότερες αποστολές που αναλαμβάνει το Μηχανικό είναι:

- Έρευνα και διάσωση
- Δημιουργία φραγμάτων
- Αποκατάσταση οδικών συγκοινωνιών και γεφυρών
- Αντιμετώπιση πυρκαγιών σε συνεργασία με την Πυροσβεστική

(<https://www.gov.pl/>, τελευταία επίσκεψη στις 9/12/19)

5.8 NATO

Ο Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου (NATO) ή Βορειοατλαντική Συμμαχία είναι μία στρατιωτική αμυντική συμμαχία χωρών της Δύσης, με σκοπό την συνεργασία μεταξύ των χωρών-μελών σε αρκετούς τομείς (στρατιωτικό, πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό), την προώθηση γεωπολιτικών συμφερόντων και την αποτροπή μιας ένοπλης σύρραξης εναντίον κάποιας χώρας-μέλους από άλλη. (www.nato.int, τελευταία επίσκεψη στις 14/12/19)

Στο NATO λειτουργεί το Ευρωατλαντικό κέντρο συντονισμού αντιμετώπισης καταστροφών, το οποίο είναι ο κύριος μηχανισμός αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στον ευρωατλαντικό χώρο. Περιλαμβάνει και τις 29 χώρες-μέλη του NATO, αλλά και τους λοιπούς εταίρους. Το κέντρο αναλαμβάνει τον συντονισμό των αιτήσεων και προσφορών για βοήθεια σε περίπτωση φυσικής ή τεχνολογικής καταστροφής.

Παράλληλα το κέντρο μηχανισμού λειτουργεί ως εργαλείο ανταλλαγής πληροφοριών για την προστασία από καταστροφές και την παροχή βοήθειας. Εκτός από τις ενέργειες για την αντιμετώπιση καταστροφών και κρίσεων, αναλαμβάνει τη διεξαγωγή ετήσιων ασκήσεων πάνω σε ρεαλιστικά σενάρια, με σκοπό την άμεση αντίδραση σε καταστροφές και τη συνεργασία μεταξύ των χωρών.

Το κέντρο μηχανισμού λειτουργεί σε συνεργασία με το γραφείο Ηνωμένων Εθνών για το Συντονισμό Ανθρωπιστικών Υποθέσεων, το οποίο συντονίζει τις διεθνείς επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση καταστροφών και κρίσεων. Στελεχώνεται από προσωπικό των χωρών-μελών και διεθνή προσωπικό. Συνεργάζεται με τις στρατιωτικές δυνάμεις του NATO και τους διεθνείς οργανισμούς.

Σημαντικό ρόλο έχουν και οι ΕΔ του NATO με το εξειδικευμένο προσωπικό και τα μέσα που διαθέτουν. Σημαντική ήταν η συμβολή των δυνάμεων του NATO για παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στον τυφώνα Κατρίνα και στον ισχυρό σεισμό στο Πακιστάν το 2005. (<https://www.nato.int/>, τελευταία επίσκεψη στις 9/12/19)

Κεφάλαιο 6

Ελληνική εμπειρία

Οι ΕΔ στην ειρηνική περίοδο εκτός από την επιχειρησιακή τους αποστολή αναλαμβάνουν σημαντικό κοινωνικό έργο σε συνεργασία με την κρατική μηχανή και τους κρατικούς φορείς. Το κοινωνικό έργο που επιτελούν δεν μειώνει τις επιχειρησιακές τους δυνατότητες.

Οι ελληνικές ΕΔ κάθε χρόνο συμβάλουν :

- Στην έρευνα και διάσωση
- Στις αεροδιακομιδές
- Στην πρόληψη και καταστολή των δασικών πυρκαγιών
- Στην υγειονομική περίθαλψη των κατοίκων στις ακριτικές και απομακρυσμένες περιοχές
- Στην εθελοντική αιμοδοσία
- Στην εξουδετέρωση πυρομαχικών
- Στην αντιμετώπιση των συνεπειών από φυσικές καταστροφές
- Στην κατασκευή μικρών τεχνικών έργων
- Στην διάθεση εξειδικευμένου τεχνικού και επιστημονικού προσωπικού

Ωστόσο αξιοσημείωτη είναι η κοινωνική προσφορά του προσωπικού και των μέσων του Μηχανικού, όπου αποτελεί την αιχμή του δόρατος του κοινωνικού προσώπου του Γενικού Επιτελείου Στρατού.

(www.geetha.mil.gr, τελευταία επίσκεψη στις 14/12/19)

Το Μηχανικό του Ελληνικού Στρατού διαθέτει σημαντικό αριθμό υλικών και μέσων, τα οποία μπορούν να ταξινομηθούν στις παρακάτω εξής κατηγορίες:

- ❖ Χωματουργικά μηχανήματα διαφόρων τύπων (αεροσυμπιεστές, εκσκαφείς, ισοπεδωτές γαιών, οδοστρωτήρες, προωθητές γαιών, οδοστρωτήρες, προωθητές γαιών, φορτωτές κ.α.
- ❖ Ειδικά οχήματα – μηχανήματα (ανατρεπόμενα, μεταφοράς γεφυροσκευής, ρυμουλκά)
- ❖ Υλικά γεφυροσκευής (σταθερές και πλωτές γέφυρες για ζεύξη υγρών και ξηρών κλυμάτων), αλλά και γεφυροφόρα άρματα
- ❖ Υλικά ναρκοπολέμου (νάρκες, πυροδοτικοί μηχανισμοί, εκρηκτικές ύλες, ερευνητές ναρκών, μέσα άρσης – διάσπασης ναρκοπεδίων)
- ❖ Ταχύπλοα σκάφη για μεταφορά προσωπικού

(Μπαζούλας, «Στρατηγικός Σχεδιασμός διαχείρισης φυσικών καταστροφών, μέσω του σχεδίου ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ», ΕΚΠΑ)

6.1 Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2008

Το όπλο του Μηχανικού συμβάλλει στην ανάπτυξη και στη δημιουργία μικρών έργων υποδομής. Αρχικά, διατέθηκαν 224 οχήματα και μηχανήματα Μηχανικού και 179 αξιωματικοί και οπλίτες για εργασίες διαμόρφωσης-συντήρησης αγροτικών οδών, διευθέτηση και διάνοιξη αντιπυρικών ζωνών.

Παράλληλα εκτελέστηκαν εργασίες βελτίωσης διαμονής σε δημόσια κτήρια (σχολεία, νοσοκομεία, οδικά δίκτυα κτλ.) στην περιοχή ευθύνης της ΕΛΔΥΚΟ στο Κοσσυφοπέδιο. Το ΝΑΤΟ ηγείται της ειρηνευτικής επιχείρησης υποστήριξης της ειρήνης στο Κοσσυφοπέδιο με σκοπό τη διατήρηση της ειρήνης και σταθερότητας στην περιοχή. Έπειτα από απόφαση του ΚΥΣΕΑ στις 11 Ιουνίου 1999, η Ελλάδα συμμετέχει με δύναμη επιπέδου Ταξιαρχίας με την ονομασία Ελληνική Δύναμη Κοσσυφοπεδίου (ΕΛΔΥΚΟ). Στην ΕΛΔΥΚΟ συμμετέχουν στελέχη και μέσα του ΜΧ.

Επίσης, συνεχίστηκε η διάθεση μηχανημάτων και χειριστών για τη διαμόρφωση οδού στην ν. Ικαρία στην κατεύθυνση Τράπαλου-Μαγγανίτη.

Διατέθηκαν 2 συλλογές υλικού γεφυροσκευής τύπου ΜΠΕΛΕΥ επί της οδού Ελ. Βενιζέλου στο Δήμο Στυλίδας, στο Δρίνο ποταμό για τη ζεύξη σημείου μήκους 30 μέτρων και αποκαθελκύστηκε γέφυρα τύπου ΜΠΕΛΕΥ στην Άρτα. Η γέφυρα ΜΠΕΛΕΥ είναι είδος μεταφερόμενης και προκατασκευασμένης γέφυρας. Το πλεονέκτημα αυτού του είδους γέφυρας είναι ότι για τη συναρμολόγηση της δεν απαιτούνται ειδικά εργαλεία ή βαρύς εξοπλισμός. Αρκεί μία εκπαιδευμένη Διμοιρία Μηχανικού.

Διατέθηκαν στην Κρήτη, αλλά και στη Λακωνία πυροτεχνουργοί του ΤΕΝΞ (Τάγμα Εκκαθάρισης Ναρκοπεδίων Ξηράς)¹³ για εξουδετέρωση και καταστροφή πυρομαχικών και τον έλεγχο ύποπτων χώρων. Επίσης διατέθηκαν από το ΤΕΝΞ στην Αλβανία ειδικά υλικά ως βοήθεια των Ελληνικών ΕΔ μετά από εκρήξεις πυρομαχικών στη γειτονική χώρα.

Συνεχίστηκε η διάθεση προσωπικού και μέσων στις πυρόπληκτες περιοχές του νομού Λακωνίας, καθώς διατέθηκαν 53 μηχανήματα μηχανικού με χειριστές και λειτούργησαν 16 πολυδύναμα συγκροτήματα αρωγής.

Διατέθηκε προσωπικό και μέσα της 95 ΑΔΤΕ (Ρόδος) για την κατάσβαση πυρκαγιάς στην περιοχή Αγ. Ισίδωρος Ρόδου. Σημαντική ήταν η συνεισφορά του ΜΧ, καθώς χρησιμοποιήθηκαν 2 φορτωτές, 3 γαιοπροωθητές και 3 ρυμουλκά οχήματα.

Την 5^η Ιουνίου 2008 με προσωπικό και μηχανήματα του ΜΧ υπό την αιγίδα του ΥΠΕΘΑ και σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση πραγματοποιήθηκε καθαρισμός ακτών σε ακτές του ηπειρωτικού και νησιωτικού χώρου. (Ρόδος, Κως, Λέρος, Λέσβος, Χίος, Σάμος, Λήμνος, Σαμοθράκη, Αλεξανδρούπολη, Κομοτηνή, Καβάλα, Λιτόχωρο, Βόλος, Αθήνα, Λουτράκι, Ναύπλιο, Γύθειο, Καλαμάτα, Πύργος, Πάτρα) Χρησιμοποιήθηκαν συνολικά 61 μηχανήματα ΜΧ.

(Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2008), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2008, Αθήνα)

6.2 Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2009

Διατέθηκαν οχήματα και μηχανήματα Μηχανικού για εργασίες διαμόρφωσης και

---

¹³ Το ΤΕΝΞ είναι ειδική μονάδα ΜΧ με αποστολή κοινή τόσο στην ειρήνη όσο και στον πόλεμο, καθώς συνδυάζει το επιχειρησιακό κομμάτι (σχέδιο κωλυμάτων) και την κοινωνική προσφορά (εκκαθάριση περιοχών από ERW – εκρηκτικά υπολείμματα πολέμου)

συντήρησης αγροτικών οδών και περιβαλλόντων χώρων. Παράλληλα μηχανήματα ΜΧ χρησιμοποιήθηκαν για τη διάνοιξη αντιπυρικών ζωνών σε αρκετές περιοχές της Ελλάδας.

Από 14 Σεπτεμβρίου 2009 έως 27 Νοεμβρίου 2009 διατέθηκαν 12 μηχανήματα ΜΧ μαζί με χειριστές για τη διευθέτηση της κοίτης του ποταμού και κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων του Λήλαντα ποταμού, καθώς επίσης και για τη διάνοιξη δρομολογίων μετά την υπερχειλίση του Λήλαντα ποταμού. Αυτό προκάλεσε ανυπολόγιστες καταστροφές στο δέλτα του ποταμού στην περιοχή Μανίκα στο Μπούρτζι.

Διατέθηκαν 76 οχήματα και μηχανήματα ΜΧ σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση για τον καθαρισμό ακτών σε : Ρόδο, Κω, Λέρο, Λέσβο, Χίο, Σάμο, Λήμνο , Σαμοθράκη, Αλεξανδρούπολη, Κομοτηνή , Καβάλα, Λιτόχωρο, Βόλο, Αθήνα, Λουτράκι, Ναύπλιο, Γύθειο, Καλαμάτα, Πύργο και Πάτρα.

(Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2009), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2009, Αθήνα)

6.3 Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2010

Διατέθηκαν συνολικά 116 οχήματα και μηχανήματα ΜΧ για αποκατάσταση ζημιών, καθώς και για εργασίες διάνοιξης, διαμόρφωσης και συντήρησης αγροτικών δρόμων και περιβαλλόντων χώρων.

Παράλληλα, οι δυνάμεις του ΜΧ (προσωπικό και μέσα) ολοκλήρωσαν τη διάνοιξη του δρομολογίου Τραπάλου - Μαγγανίτη στην ν. Ικαρία. Ήταν ένα κομβικό έργο για το νησί, καθώς πλέον διαθέτει περιμετρική οδική σύνδεση.

Πραγματοποιήθηκε αποχιονισμός του οδικού δικτύου της ν. Λήμνου στις 24 Ιανουαρίου 2010.

Πραγματοποιήθηκαν εργασίες συντήρησης δασικών δρομολογίων κατά την αντιπυρική περίοδο επ' ωφελείας της Διεύθυνσης Δασών της ν. Λέσβου.

Διατέθηκε υλικό γεφυροσκευής τύπου ΜΠΕΛΕΥ για την κατασκευή γέφυρας σε ρέμα στον οικισμό Κάχλας του δήμου Κομοτηνής για εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής.

Διατέθηκαν μηχανήματα ΜΧ για τη διάνοιξη της κοίτης 4 ρεμάτων στη ν. Σάμο, στο πλαίσιο των αντιπλημμυρικών έργων, μετά από τις πυρκαγιές το καλοκαίρι του 2010 στο νησί.

Έγιναν εργασίες διαμόρφωσης κλίσεων σε αγροτική περιοχή του Λαυρίου, που θα χρησιμοποιηθεί για την εγκατάσταση οικισμού υποδοχής οικονομικών μεταναστών, ύστερα από αίτημα του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας.

Τέλος, πραγματοποιήθηκε έρευνα και εκκαθάριση έκτασης 20000 τ.μ. και σε βάθος 0,4 μέτρων. Σε εκείνη την περιοχή που θα αναγερθεί το κέντρο υγείας Ερυθρών.

Το ΜΧ συνέβαλε καταλυτικά στην προστασία του περιβάλλοντος με τον καθαρισμό ακτών του ηπειρωτικού και νησιωτικού χώρου. Διατέθηκαν 89 οχήματα και μηχανήματα ΜΧ.

Διατέθηκαν πυροτεχνουργοί του ΤΕΝΕ για εξουδετέρωση και καταστροφή πυρομαχικών στην Κρήτη.

(Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2010), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2010, Αθήνα)

6.4 Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2011

Διατέθηκαν 150 οχήματα και μηχανήματα ΜΧ και προσωπικό 217 ατόμων για αποκατάσταση ζημιών, για εργασίες διάνοιξης, διαμόρφωσης – συντήρησης αγροτικών δρόμων και περιβαλλόντων χώρων.

Διατέθηκε προσωπικό και οχήματα – μηχανήματα ΜΧ από 24 έως 31 Ιανουαρίου 2011 για την αποκομιδή σκουπιδιών στο Δήμο Θεσσαλονίκης.

Διατέθηκε 1 εκσκαφέας τάφρων και 1 ανατρεπόμενο όχημα για 29 μέρες για την εκτέλεση εργασιών στην περιοχή Καρκιναγρίου – Τράπαλλου Ικαρίας, στα πλαίσια απεγκλωβισμού και καθαρισμού των οικισμών που επλήγησαν από τις καταστροφές στις 18 Οκτωβρίου 2010. Στις 19 Οκτωβρίου 2010 η ν. Ικαρία είχε κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης λόγω της κακοκαιρίας.

Διατέθηκαν μηχανήματα ΜΧ για την αποκατάσταση των ζημιών που προκάλεσε η θεομηνία την 28 Ιανουαρίου 2011 στη ν. Ρόδο. Είχαν κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης οι δημοτικές κοινότητες Λίνδου , Αρχαγγέλου, Αφάντου και Καλλιθέας λόγω της καταιγίδας και των πλημμυρικών φαινομένων.

Διατέθηκαν 11 μηχανήματα ΜΧ και προσωπικό στη ν. Κω για αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών που προκλήθηκαν από χαλαζόπτωση και πλημμύρες την 28 και 29 Ιανουαρίου 2011.

Κατασκευάστηκε προβλήτα στα Αντίψαρα.

Χρησιμοποιήθηκαν 83 οχήματα και μηχανήματα ΜΧ για τον καθαρισμό ακτών σε ακτές της ηπειρωτικής και νησιωτικής Ελλάδας.

Ο Στρατός Ξηράς συμμετείχε στην κατάσβεση 11 πυρκαγιών στην Ελλάδα.

Διατέθηκε πυροτεχνουργός του ΤΕΝΕ για εξουδετέρωση και καταστροφή πυρομαχικών (βλήματα και χειροβομβίδες του Β΄ ΠΠ) στην Κρήτη.

(Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2011), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2011, Αθήνα)

6.5 Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2012

Η 5^η Ιουνίου είναι η παγκόσμια ημέρα για την προστασία του περιβάλλοντος. Έτσι την 5 Ιουνίου 2012 χρησιμοποιήθηκαν 110 οχήματα και μηχανήματα ΜΧ για τον καθαρισμό

ακτών.

Για την κατάσβεση πυρκαγιών σε όλη τη χώρα διατέθηκαν 125 οχήματα και μηχανήματα ΜΧ.

Διατέθηκαν 54 οχήματα – μηχανήματα ΜΧ και 83 αξιωματικοί και οπλίτες για την αποκατάσταση ζημιών για εργασίες διάνοιξης, διαμόρφωσης – συντήρησης αγροτικών δρόμων και περιβαλλόντων χώρων.

Πραγματοποιήθηκαν χωματουργικές εργασίες για τη δημιουργία ζωνών πυροπροστασίας, έπειτα από αίτημα του Κρατικού Αερολιμένα Μυτιλήνης.

Διατέθηκαν οχήματα – μηχανήματα ΜΧ για τον αποχιονισμό και διάνοιξη αγροτικών οδών κατά τις χιονοπτώσεις του Φεβρουαρίου 2012.

Διατέθηκε προσωπικό και μέσα για ενίσχυση γέφυρας τύπου ΜΠΕΛΕΥ στα Μπολιανά Θεσπρωτίας.

Διατέθηκαν πυροτεχνουργοί του ΤΕΝΞ για την εξουδετέρωση και καταστροφή πυρομαχικών (17 βλήματα και 13 χειροβομβίδες).
(Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2012), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2012, Αθήνα)

6.6 Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2013

Διατέθηκαν οχήματα και μηχανήματα ΜΧ για την δασοπροστασία. Παράλληλα σημαντική ήταν η συμβολή του ΜΧ στις πυρκαγιές στη Θάσο. Μετά τη δύση του ήλιου όταν και σταμάτησαν οι ρίψεις νερού από τα εναέρια μέσα (ελικόπτερα, πυροσβεστικά αεροπλάνα), τα μηχανήματα ΜΧ διένηξαν αντιπυρικές ζώνες αλλά και δρόμων, προκειμένου οι επίγειες δυνάμεις πυρόσβεσης να φτάσουν όσο πιο κοντά γίνεται στο πύρινο μέτωπο.

Διατέθηκαν 24 προωθητές γαιών για διευθέτηση δρομολογίων διάνοιξης, διευθέτησης και συντήρησης αντιπυρικής ζώνης, εργασίες συντήρησης οδικού δικτύου, αποκατάσταση πλημμυρισμένων αγροτεμαχίων και διευθέτησης παραλιών. Για τις παραπάνω εργασίες διατέθηκαν 38 αξιωματικοί¹⁴ και οπλίτες.

Διατέθηκε 1 ανατρεπόμενο όχημα και 1 ερπυστριοφόρος εκσκαφέας για εκτέλεση εργασιών στο Ηραϊόν Σάμου, για τον απεγκλωβισμό και καθαρισμό του οικισμού μετά τις καταστροφές της 14 Μαρτίου 2013. Το Ηραϊόν Σάμου αντιμετώπισε σοβαρά πλημμυρικά φαινόμενα. Στον οικισμό Παγώνδα που βρίσκεται λίγα χιλιόμετρα βορειότερα από το Ηραϊόν Σάμου άρχισαν να ξεκολλούν ολόκληροι βράχοι από το βουνό με συνέπεια το ρέμα που καταλήγει στον παραθαλάσσιο οικισμό να φέρει μαζί του εκατοντάδες τόνους «φερτά» υλικά συμπαρασύροντας στο διάβα του, δέντρα, μαντρότοιχους, αυτοκίνητα, μοτοσυκλέτες,

---

¹⁴ Όλα τα στελέχη από το βαθμό του Ανθυπολοχαγού έως και του Στρατηγού ονομάζονται αξιωματικοί του Στρατού Ξηράς . Προέρχονται είτε από τη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων(ΣΣΕ) , είτε από τη Σχολή Μονίμων Υπαξιωματικών(ΣΜΥ).

οικοσκευές και άλλα υλικά.

Πραγματοποιήθηκε διευθέτηση αγροτικής οδού και κοίτης χειμάρρου στη ν. Χίο.

Διατέθηκαν μηχανήματα ΜΧ στο δήμο Βέλου – Βόνης Κορινθίας, με σκοπό τη διευθέτηση του ρέματος «Ζαπάντι» και στο δήμο Καλαβρύτων, για κατασκευή παρακαμπτήριου δρομολογίου επί του Κλειτορίου ποταμού.

Διατέθηκαν μηχανήματα ΜΧ στο δήμο Ρόδου για υλοποίηση εργασιών αντιμετώπισης σοβαρών βλαβών που προέκυψαν κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων. Οι πλημμύρες που προκλήθηκαν από τις ισχυρές βροχοπτώσεις στις 22 και 23 Νοεμβρίου 2013 είχαν σημαντικές συνέπειες όπως:

- 4 άνθρωποι πέθαναν παρασυρόμενοι από χείμαρρο
- Διακοπές στις τηλεπικοινωνίες
- Κατολισθήσεις
- Εκτεταμένες διακοπές ρεύματος
- Πλημμύρισαν σπίτια και καταστήματα

Παράλληλα στο δήμο Πατρέων μηχανήματα ΜΧ απομάκρυναν έναν ογκόλιθο από αγροτικό δρόμο.

Πραγματοποιήθηκε διευθέτηση χώρου ταφής απορριμάτων στο δήμο Αλεξανδρούπολης.

Διατέθηκαν μηχανήματα ΜΧ για εργασίες συντήρησης αντιπυρικών ζωνών στο καταφύγιο άγριας ζωής στην Αλεξανδρούπολη.

(Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2013), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2013, Αθήνα)

6.7 Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2014

Διατέθηκαν 31 πρωτοητές γαιών και 17 ρυμουλκά οχήματα για τη διευθέτηση δρομολογίων και εργασίες συντήρησης του οδικού δικτύου. Παράλληλα, διατέθηκε πλήθος οχημάτων και μηχανημάτων ΜΧ σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση για τον καθαρισμό και τη διευθέτηση των ακτών.

Διευθετήθηκε προσωπικό και μηχανήματα ΜΧ για την κοπή δέντρων και βλάστησης σε αγροτεμάχιο όπου βρίσκονται τα φώτα του διαδρόμου του Κρατικού Αερολιμένα Σάμου.

Διατέθηκε 1 καλαθοφόρο όχημα στο δήμο Διδυμοτείχου για την κάλυψη των αναγκών του.

Διατέθηκαν 20 οπλίτες του ΜΧ για την κατασκευή πλωτής σχεδίας στην περιοχή του Μελισσοκομείου του νομού Έβρου για την ανάγκη των κατοίκων.

Διατέθηκαν πυροτεχνουργοί του ΤΕΝΕ σε 128 περιπτώσεις για την εξουδετέρωση και καταστροφή πυρομαχικών.

Σημαντική ήταν η συνεισφορά των δυνάμεων του ΜΧ στην αντιμετώπιση φυσικών

καταστροφών. Αρχικά, διατέθηκαν μηχανήματα ΜΧ για την αποκατάσταση των πλημμυρισμένων αγροτεμαχίων σε όλη την ελληνική επικράτεια.

Παράλληλα, διατέθηκαν προσωπικό, μέσα και υλικά του 747 ΕΤΜΧ για την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στην Κεφαλονιά μετά από σεισμούς που υπέστη τον Ιανουάριο και Φεβρουάριο 2014. Μετά τον ισχυρό σεισμό των 5,8 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ, η Κεφαλονιά κηρύχθηκε σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Το κλιμάκιο του ΜΧ συνέβαλλε στην αποκατάσταση ζημιών, στο σχεδιασμό και υλοποίηση 12 έργων υποδομής και την αποκατάσταση του οδικού δικτύου.

Διευθετήθηκαν οχήματα και μηχανήματα ΜΧ για διάνοιξη, διευθέτηση και συντήρηση αντιπυρικών ζωνών σε όλη τη χώρα.

Διατέθηκαν πυροτεχνουργοί του ΤΕΝΞ σε 128 περιπτώσεις για εξουδετέρωση και καταστροφή πυρομαχικών.

Διατέθηκαν 13 μηχανήματα ΜΧ για τον καθαρισμό 16 ακτών της ελληνικής επικράτειας. (Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2014), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2014, Αθήνα)

6.8 Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2015

Διατέθηκαν μηχανήματα ΜΧ και χειριστές για την αποκατάσταση πλημμυρισμένων αγροτεμαχίων σε όλη την ελληνική επικράτεια. Ένα έργο με τεράστια σημασία για την ελληνική επαρχία που στηρίζεται από την γεωργία και την κτηνοτροφία.

Διατέθηκαν για τη διευθέτηση δρομολογίων διάνοιξης , διευθέτησης και συντήρησης αντιπυρικών ζωνών ¹⁵ , εργασίες συντήρησης οδικού δικτύου, αποκατάστασης πλημμυρισμένων αγροτεμαχίων και διευθέτησης παραλιών σε όλη την επικράτεια τα παρακάτω μηχανήματα ΜΧ:

- 6 προωθητές γαιών
- 3 οδοστροτήρες
- 18 ρυμουλκά οχήματα
- 8 φορτωτές
- 2 εκσκαφείς τάφρων
- 10 ανατρεπόμενα οχήματα
- 8 ισοπεδωτές γαιών
- 1 σκαπτικό μηχάνημα JCB

Διατέθηκαν τα παρακάτω μηχανήματα ΜΧ για τη διευθέτηση χώρου ως κέντρο υποδοχής και δομών φιλοξενίας προσφύγων στη ν. Λέσβο στην περιοχή Μόρια:

- 1 προωθητής γαιών

---

¹⁵ Φυσικό ή τεχνικό εμπόδιο που χρησιμοποιείται για την ανάσχεση ή την επιβράδυνση της πυρκαγιάς. Επίσης χρησιμοποιείται και σαν χώρος για την αντιμετώπισή της. (www.civilprotection.gr, τελευταία επίσκεψη στις 15/12/19)

- 2 εκσκαφείς τάφρων
- 1 φορτωτής
- 1 ανατρεπόμενο όχημα
- 3 ρυμουλκά οχήματα

Διατέθηκαν τα παρακάτω μηχανήματα ΜΧ, επ' ωφελείας της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, προκειμένου να υλοποιηθούν χωματουργικές εργασίες για την αποκατάσταση καταστραμμένων – απολεσθέντων οροσήμεων της ελληνοβουλγαρικής μεθορίου:

- 1 προωθητής γαιών
- 1 εκσκαφέας τάφρων
- 1 ρυμουλκό όχημα

Εξουδετερώθηκαν από το ΤΕΝΞ:

- 54 βλήματα όλμων
- 49 χειροβομβίδες
- 4 αντιαρματικές νάρκες
- 17 σπλοβομβίδες
- 4 αντιαρματικές ρουκέτες
- 21 βλήματα πυροβολικού
- 1 βόμβα αεροπορίας 500 λιβρών

Διατέθηκαν 16 μηχανήματα ΜΧ για τον καθαρισμό ακτών.

(Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2015), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2015, Αθήνα)

6.9 Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2016

Διατέθηκαν τα παρακάτω μηχανήματα ΜΧ για διάνοιξη και διευθέτηση δρομολογίων, διάνοιξη και συντήρηση αντιπυρικών ζωνών, εργασίες συντήρησης αγροτικού δικτύου, εκτέλεση έργων αντιπλημμυρικής προστασίας και διευθέτηση παραλιών:

- 28 προωθητές γαιών
- 10 οδοστρωτήρες
- 29 ρυμουλκά οχήματα
- 16 φορτωτές γαιών
- 35 εκσκαφείς τάφρων
- 34 ανατρεπόμενα οχήματα
- 8 ισοπεδωτές γαιών
- 2 πύργοι φωτισμού
- 2 ανυψωτικά οχήματα

Διατέθηκαν τα παρακάτω μηχανήματα ΜΧ, για την ανακούφιση των πληγείσων περιοχών της ν. Θάσου από τις ζημιές που προκλήθηκαν από τις πυρκαγιές και την πρόληψη

πλημμυρικών φαινομένων επικείμενης της χειμερινής περιόδου, για εκτέλεση χωματουργικών εργασιών για τη διευθέτηση της ροής των υδάτων και δημιουργία υποδομής αντιμετώπισης πλημμυρών, καθώς και τη διευθέτηση του δασικού και αγροτικού δικτύου:

- 2 εκσκαφείς τάφρων
- 2 προωθητές γαιών
- 1 ισοπεδωτής γαιών
- 1 φορτωτής γαιών
- 4 ανατρεπόμενα οχήματα

Κατασκευάστηκε γέφυρα τύπου ΜΠΕΛΕΥ στην Ι.Μ, Οσίου Γρηγορίου Αγ. Όρους για την αποκατάσταση του οδικού δικτύου της Ι. Μονής.

Εξουδετερώθηκαν από το ΤΕΝΞ:

- 4636 βλήματα
- 217 χειροβομβίδες
- 142 νάρκες
- 6 οβίδες
- 17 βόμβες αεροπορίας

Η συνεισφορά των στελεχών του ΜΧ στην προσφυγική κρίση ήταν πολύ σημαντική, καθώς σχεδίασαν και υλοποίησαν κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης και ανοικτές δομές προσωρινής υποδοχής και φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών σε όλη την ελληνική επικράτεια.

(Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2016), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2016, Αθήνα)

6.10 Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2017

Την 22 Νοεμβρίου 2017 διατέθηκαν 16 οπλίτες, 4 υδροφόρα οχήματα και 2 ανατρεπόμενα οχήματα για τη συνδρομή στην αποκατάσταση των φυσικών καταστροφών στις πληγείσες περιοχές της Μάνδρας και Νέας Περάμου Αττικής.

Διατέθηκαν 143 μηχανήματα ΜΧ και 162 οπλίτες¹⁶ και αξιωματικοί για διευθέτηση δρομολογίων διάνοιξης, διευθέτησης και συντήρησης αντιπυρικής ζώνης, εργασίες συντήρησης οδικού δικτύου, δίκτυο ύδρευσης, καθαρισμό χώρου εναπόθεσης απορριμμάτων, εργασίες αποχιονισμού, αποκατάστασης πλημμυρισμένων αγροτεμαχίων και αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών σε όλη την επικράτεια.

Εξουδετερώθηκαν από το ΤΕΝΞ:

- 1497 βλήματα

---

¹⁶ Οι υπαξιωματικοί(Δεκανέας, Λοχίας, Επιλοχίας και Αρχιλοχίας) και οι στρατιώτες ονομάζονται οπλίτες.(ΣΚ 20-1)

- 240 χειροβομβίδες
- 171 νάρκες
- 21 οπλοβομβίδες
- 77 βομβίδες
- 2 οβίδες
- 8 βόμβες αεροπορίας

Διατέθηκαν 16 μηχανήματα και οχήματα ΜΧ για τον καθαρισμό ακτών σε όλη την Ελλάδα.

(Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2017), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2017, Αθήνα)

6.11 Κοινωνική προσφορά ΜΧ 2018

Πραγματοποιήθηκαν αντιπλημμυρικά έργα στη Ν. Πέραμο και στη Μάνδρα Αττικής.

Παράλληλα, μηχανήματα και προσωπικό του ΜΧ πραγματοποιήθηκαν εργασίες αποκατάστασης από την πυρκαγιά στο Μάτι.

Από την ενεργοποίηση του σχεδίου Ξενοκράτης διατέθηκαν συνολικά 45 μηχανήματα ΜΧ.

Διατέθηκαν 229 μηχανήματα ΜΧ και 178 αξιωματικοί και οπλίτες στην κατασκευή και συντήρηση μικρών έργων υποδομής.

Από τα στελέχη του ΤΕΝΞ εξουδετερώθηκαν 2169 νάρκες και αντιμετωπίστηκαν 158 περιστατικά ΕΟΔ.

Κλιμάκιο της ΜΟΜΚΑ εκτέλεσε υλοτομικές παρεμβάσεις στην περιοχή Ν. Βουτζά Αττικής. Παράλληλα, κλιμάκιο της ΜΟΜΚΑ εκτέλεσε εργασίες αποκατάστασης οδικού δικτύου στο δήμο Θέρμου Αιτωλοακαρνανίας.

(Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2018), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2018, Αθήνα)

Κεφάλαιο 7·

Συμπεράσματα και Προοπτικές

7.1 Συμπεράσματα

Ο φορέας που είναι υπεύθυνος για την αντιμετώπιση φυσικών και άλλων καταστροφών στην Ελλάδα είναι η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας. Το Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας με την ονομασία ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ καθορίζει τον ρόλο των ΕΔ. Η συνδρομή των ΕΔ με προσωπικό και μέσα γίνεται έπειτα από σχεδιασμό και ανάλογα με τις ανάγκες των αρμόδιων φορέων, χωρίς να πλήττεται η επιχειρησιακή ετοιμότητα των στρατιωτικών μονάδων. Όμως η συμμετοχή των ΕΔ στο σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ έχει τόσο αρνητικά, όσο και θετικά αποτελέσματα.

7.1.1 Αρνητικά των ΕΔ από τη συμμετοχή τους στο σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ

Σκοπός του σχεδίου Ξενοκράτης είναι η συνδρομή των ΕΔ στην αποτελεσματική αντιμετώπιση καταστροφικών φαινομένων που προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα και τεχνολογικά ατυχήματα. Η εμπλοκή των ΕΔ γίνεται υπό τον συντονισμό και έλεγχο της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας. Συμμετέχουν και οι 3 κλάδοι των ΕΔ: Στρατός Ήραας, Πολεμική Αεροπορία , Πολεμικό Ναυτικό.

Με την ενεργό συμμετοχή των ΕΔ στο σχέδιο Ξενοκράτης επιβαρύνονται τα μέσα, τα υλικά , τα οχήματα, τα μηχανήματα, τα πλοία, τα αεροσκάφη κ.α. Συνεπώς μειώνεται ο χρόνος ζωής τους και υπάρχει κίνδυνος να υποστούν ζημιές και βλάβες. Η αποστολή των μέσων των ΕΔ είναι να είναι λειτουργικά στις πολεμικές επιχειρήσεις. Όταν όμως τα υλικά ζημιώνονται και λόγω της οικονομικής κρίσης δεν επιδιορθώνονται το αξιόμαχο των ΕΔ πλήττεται σοβαρά. Οι ΕΔ της χώρας επιδεικνύουν καθημερινά το κοινωνικό τους πρόσωπο σε όλες τις καταστροφές και κρίσεις που έχει αντιμετωπίσει η χώρα. Ωστόσο η συμβολή τους πρέπει να είναι ως εκεί που δεν μειώνεται η επιχειρησιακή τους δράση, προκειμένου να εξυπηρετηθούν συμφέροντα και πολιτικές σκοπιμότητες, όταν ο κρατικός μηχανισμός υπολειπεται .

Οι κύριες δυνάμεις της Πολιτικής Προστασίας είναι η Πυροσβεστική Υπηρεσία, η Ελληνική Αστυνομία και το Λιμενικό Σώμα. Όταν συμβεί μία φυσική καταστροφή αυτοί οι φορείς έχουν σημαντικό ρόλο. Όταν τα μέσα και το προσωπικό τους δεν επαρκεί επεμβαίνουν οι ελληνικές ΕΔ.

Οι ελληνικές ΕΔ τις τελευταίες 2 δεκαετίες έχουν αυξήσει σημαντικά την κοινωνική τους δράση και αρκετές φορές αναλαμβάνουν υποχρεώσεις άλλων κρατικών φορέων που υπολειπούνται ή αδυνατούν να ανταπεξέλθουν σε ένα περιβάλλον με πίεση. Ωστόσο δεν είναι ικανό όλο το προσωπικό των ΕΔ να ανταπεξέλθει σε μία καταστροφή με αποτέλεσμα όταν κληθεί να βοηθήσει να τίθεται σε κίνδυνο η ασφάλεια του. Αυτό συμβαίνει καθώς δεν είναι αυτή η αποστολή του. Ορισμένες μονάδες του Στρατού είναι εκπαιδευμένες κατάλληλα για να δράσουν σε μία φυσική καταστροφή . (747 ETMX)

Σημαντική ήταν η απεμπλοκή του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας από την ευθύνη για την αντιμετώπιση καταστροφών και κρίσεων. Όταν δημιουργήθηκε η Πολιτική Προστασία (1995) η ευθύνη για την αντιμετώπιση και διαχείριση κρίσεων μεταφέρθηκε. Ωστόσο οι ΕΔ δυνάμεις συνεισφέρουν με προσωπικό και μέσα.

Παράλληλα επιβαρύνεται το προσωπικό των ΕΔ, καθώς βρίσκεται σε διαρκή επιφυλακή να επέμβει όταν συμβαίνει μία φυσική ή τεχνολογική καταστροφή. Ωστόσο το προσωπικό βρίσκεται σε διαρκή επιφυλακή λόγω της φύσης του επαγγέλματος και ιδίως στις παραμεθόριες περιοχές, όπου οι ισορροπίες με τις γειτονικές χώρες είναι λεπτές. Συνεπώς καταλήγουν να βρίσκονται σε 2 επιφυλακές. Μία για το σχέδιο Ξενοκράτης και μία για την στρατιωτική τους μονάδα.

Το προσωπικό των στρατιωτικών μονάδων είναι λιγοστό και δεν μπορεί να ανταπεξέλθει σε όλες τις υποχρεώσεις του. Οι ΕΔ θα πρέπει να αποτελούν την έσχατη λύση της πολιτικής προστασίας στην αντιμετώπιση καταστροφών και όχι την πρώτη, επειδή αποτελούν την πιο οργανωμένη ομάδα της ελληνικής κοινωνίας.

Με τη συμμετοχή στο σχέδιο Ξενοκράτης καταναλώνονται πόροι των ΕΔ που θα μπορούσαν να διατεθούν για την εκπαίδευση του προσωπικού και την αύξηση της επιχειρησιακής ετοιμότητας. Αυτά τα χρήματα θα μπορούσαν να διατεθούν για : τις μετακινήσεις του προσωπικού, τη διαχείριση των υλικών, την πραγματοποίηση ασκήσεων, αύξηση μισθών και επιδομάτων, την πραγματοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων

7.1.2 Θετικά των ΕΔ από τη συμμετοχή τους στο σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ

Με τη συμμετοχή των ΕΔ στο σχέδιο Ξενοκράτης πραγματοποιείτε επιχειρησιακή εκπαίδευση του προσωπικού . « Το χειρότερο μειονέκτημα ενός στρατού είναι η έλλειψη πολεμικής εμπειρίας» (Στρατηγός Κονδύλης Αντώνιος , 2016 σε ομιλία του στη Σχολή Μηχανικού) . Οι ελληνικές ΕΔ δεν έχουν πολεμική εμπειρία και η συμμετοχή τους στο σχέδιο Ξενοκράτης τους δίνει τη δυνατότητα να ασκηθούν με ρεαλιστικό τρόπο στο πεδίο των επιχειρήσεων .

Παράλληλα με τη συμμετοχή στο σχέδιο της Πολιτικής Προστασίας με το όνομα Ξενοκράτης μπορούν να ελέγχουν τη λειτουργικότητα των μέσων και υλικών που προορίζονται για τις πολεμικές επιχειρήσεις. Έτσι όταν χρειαστεί να λάβουν μέρος σε μία πολεμική σύρραξη θα γνωρίζουν ότι τα μέσα τους είναι λειτουργικά και αξιόπιστα.

Στο σχέδιο Ξενοκράτης είναι απαραίτητη η συνεργασία των ΕΔ με όλους τους κρατικούς φορείς. Η συνεργασία των ΕΔ με τις δυνάμεις της πολιτικής προστασίας καλλιεργεί την εξωστρέφεια του στρατεύματος και του επιτρέπει να συνδιαλέγεται και να λειτουργεί και εκτός του στρατιωτικού πλαισίου.

Τέλος, στο σχέδιο Ξενοκράτης συμμετέχουν και οι 3 κλάδοι των ΕΔ. Συνεπώς είναι απαραίτητη η συνεργασία τους για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν με επιτυχία στις ανάγκες της πολιτικής προστασίας. Στο σύγχρονο πεδίο της μάχης υπάρχει διακλαδικό δόγμα διοίκησης και ελέγχου, το οποίο επιτυγχάνεται με την εφαρμογή σχεδίων και

ασκήσεων. Για αυτό το λόγο κάθε χρόνο πραγματοποιείτε η διακλαδική άσκηση ΠΑΡΜΕΝΙΩΝ με σκοπό την προαγωγή της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ των κλάδων των ΕΔ, των φορέων του πολιτικού τομέα, της Ελληνικής Αστυνομίας, Λιμενικού Σώματος κ.α. κατά την εφαρμογή των εθνικών σχεδίων.

Η αποστολή των στελεχών του ΜΧ δεν διαφοροποιείτε σημαντικά σε ειρηνική ή πολεμική περίοδο. Σε μία φυσική καταστροφή οι συγκοινωνίες θα υποστούν σημαντικές ζημιές , με αποτέλεσμα η ταχεία επιδιόρθωση τους είναι απαραίτητη για να επανέλθει η κανονικότητα σε μία κοινωνία.

Στην Αθήνα λειτουργεί η ΣΤΕΑΜΧ (Σχολή Τεχνικών Εφαρμογών Αξιωματικών Μηχανικού) με αποστολή την παροχή επιστημονικής και τεχνικής εκπαίδευσης στους Αξιωματικούς του Μηχανικού προκειμένου να καταστούν ικανοί να: συντάσσουν μελέτες στρατιωτικών έργων, επιβλέπουν την εκτέλεση στρατιωτικών έργων, επιβλέπουν τη συντήρηση στρατιωτικών έργων και εγκαταστάσεων. Η συμμετοχή του Στρατού Ξηράς στο σχέδιο Ξενοκράτης δίνει τη δυνατότητα στους απόφοιτους της ΣΤΕΑΜΧ να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους σε καθεστώς πίεσης σε μία καταστροφή ή κρίση.

Η σημαντική συνεισφορά των ΕΔ στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών καλλιεργεί την εξωστρέφεια με τις τοπικές κοινωνίες. Οι ΕΔ προβάλλουν το έργο τους στις τοπικές κοινωνίες, με αποτέλεσμα να δημιουργείτε το αίσθημα της ασφάλειας στους κατοίκους.

7.2 Προοπτικές - Προτάσεις

Για να γίνει πιο αποτελεσματική η συνεισφορά των ΕΔ στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών μέσω του σχεδίου ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ πρέπει αυτοί που θα συμμετάσχουν να είναι κατάλληλα εκπαιδευμένοι και εξοπλισμένοι κατάλληλα . Γι' αυτό το λόγο πρέπει να δημιουργηθούν ειδικές ομάδες αντιμετώπισης καταστροφών, όπως είναι το 747 ΕΤΜΧ στο Λουτράκι. Η αποστολή του Τάγματος είναι η παροχή γενικής υποστήριξης ΜΧ: υλοποίηση σχεδίων εκτάκτων αναγκών, αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, διάσωση, κατασκευή έργων και αποκατάσταση ζημιών σε υποδομές και εγκαταστάσεις, διατήρηση ανοικτών δρομολογίων, εκτέλεση εργασιών πρόληψης καταστροφών.

Το 747 ΕΤΜΧ μπορεί να αναλάβει αποστολές σε όλη την ελληνική επικράτεια, ωστόσο κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία ενός δεύτερου Τάγματος σε περιοχή της Βόρειας Ελλάδας. Έτσι η πολιτική προστασία θα έχει τη δυνατότητα να επεμβαίνει με ταχύτητα και αποτελεσματικότητα σε οποιοδήποτε σημείο της ελληνικής επικράτειας. Επίσης θα μπορεί να αντιμετωπίζει παραπάνω από ένα καταστροφικά περιστατικά ταυτόχρονα με επιτυχία.

Επίσης θα πρέπει να γίνει καταμερισμός ρόλων στις ΕΔ. Όσες μονάδες που έχουν για αποστολή την αντιμετώπιση καταστροφών και κρίσεων θα πρέπει να απεμπλακούν από την επιχειρησιακή τους αποστολή. Έτσι η εκπαίδευση τους θα είναι στοχευμένη , θα εξοπλίζονται κατάλληλα και το προσωπικό δεν θα επιβαρύνετε σημαντικά.

Όσες μονάδες των ΕΔ συμμετέχουν ενεργά στο σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ θα πρέπει να εκπαιδεύονται διαρκώς. Συνεπώς θα πρέπει να αυξηθούν οι πόροι που διατίθενται για την

πραγματοποίηση ασκήσεων. Η συνεχής και ρεαλιστική εκπαίδευση δημιουργεί αυτοματοποιημένες κινήσεις και η αποστολή εκπληρώνεται με ταχύτητα και ασφάλεια. Στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες πρέπει να επιδιώκεται η συνεργασία με όλους τους φορείς της πολιτικής προστασίας ώστε να υπάρχει ίδιος τρόπος αντίδρασης στα καταστροφικά φαινόμενα και οι ενέργειες τους να είναι συντονισμένες.

Παράλληλα θα ήταν σκόπιμη η δημιουργία μιας υπηρεσίας που θα είναι υπεύθυνη για τα αεροπορικά μέσα που συμμετέχουν στο σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ υπό τον έλεγχο και διοίκηση της Πολιτικής Προστασίας. Αυτά τα αεροπορικά μέσα θα αντιμετωπίζουν αποκλειστικά φυσικές καταστροφές (αεροπυρόσβεση, έρευνα και διάσωση, αεροδιακομιδές κ.α.)

Συνεπώς η Πολεμική Αεροπορία θα αποχωρήσει από το σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ και θα επικεντρωθεί αποκλειστικά στην σημαντική αποστολή της, σε μία περίοδο έντονων προκλήσεων από τις γειτονικές χώρες με διαρκείς παραβιάσεις του ελλαδικού εναέριου χώρου. Επίσης, η αντίδραση της Πολιτικής Προστασίας στην αντιμετώπιση μιας καταστροφής ή κρίσης θα είναι άμεση, καθώς δεν θα απαιτηθεί η έγκριση του ΓΕΕΘΑ για την εμπλοκή των αεροπορικών μέσων.

Βιβλιογραφία

Ηλεκτρονική Βιβλιογραφία

ΓΕΣ, www.army.gr (Τελευταία επίσκεψη στις 25/10/19)

Πολιτική Προστασία, www.civilprotection.gr (Τελευταία επίσκεψη στις 25/10/19)

ΓΕΕΘΑ, <http://www.geetha.mil.gr> (Τελευταία επίσκεψη στις 25/10/19)

ΓΕΝ, <http://www.hellenicnavy.gr> (Τελευταία επίσκεψη στις 12/11/19)

ΓΕΑ, www.haf.gr (Τελευταία επίσκεψη στις 12/11/19)

NATO, www.nato.int (Τελευταία επίσκεψη στις 12/11/19)

Διεθνής βάση δεδομένων για τις καταστροφές, www.emdat.be (Τελευταία επίσκεψη στις 12/11/19)

Ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια: Wikipedia, <https://www.wikipedia.org/> (Τελευταία επίσκεψη στις 12/11/19)

Νέα και Ειδήσεις Λακωνίας, <http://www.report24.gr> (Τελευταία επίσκεψη στις 1/12/19)

U.S. Department of Defense, www.defense.gov (Τελευταία επίσκεψη στις 1/12/19)

China Military, <http://eng.chinamil.com.cn> (Τελευταία επίσκεψη στις 1/12/19)

ReliefWeb - Informing humanitarians worldwide, <https://reliefweb.int> (Τελευταία επίσκεψη στις 1/12/19)

MDPI - Publisher of Open Access Journals, www.mdpi.com (Τελευταία επίσκεψη στις 1/12/19)

Sciencedirect - Access Books and Journals, www.sciencedirect.com (Τελευταία επίσκεψη στις 4/12/19)

United Nations Office for Disaster Risk Reduction, www.unisdr.org (Τελευταία επίσκεψη στις 4/12/19)

ΕΛ.ΛΑΣ, <http://www.astynomia.gr> (Τελευταία επίσκεψη στις 4/12/19)

Ειδησεογραφικός ιστότοπος: news 24/7, <https://www.news247.gr/> (Τελευταία επίσκεψη στις 4/12/19)

Πρώτο Θέμα - ειδήσεις από την Ελλάδα και όλο τον κόσμο, www.protothema.gr (Τελευταία επίσκεψη στις 4/12/19)

Turkish Army , <https://www.tsk.tr/>, τελευταία επίσκεψη στις 9/12/19

The American Civil Defense Association <https://tacda.org/>, τελευταία επίσκεψη στις 12/12/19

Ministry of the Interior, France, <https://www.interieur.gouv.fr/>, τελευταία επίσκεψη στις 26/11/19
European Committee of the Regions, <https://portal.cor.europa.eu/>, τελευταία επίσκεψη στις 9/12/19

Ministry of the Interior, Republic of Poland, <https://www.gov.pl/>, τελευταία επίσκεψη στις 9/12/19

Ελληνική Βιβλιογραφία

Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2008), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2008, Αθήνα

Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2009), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2009, Αθήνα

Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2010), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2010, Αθήνα

Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2011), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2011, Αθήνα

Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2012), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2012, Αθήνα

Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2013), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2013, Αθήνα

Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2014), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2014, Αθήνα

Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2015), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2015, Αθήνα

Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2016), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2016, Αθήνα

Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2017), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2017, Αθήνα

Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας / Τμήμα Ενημέρωσης Τύπου (2018), Κοινωνική Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων για το έτος 2018, Αθήνα

95 ΑΔΤΕ, Σχέδιο Αντιμετώπισης εκτάκτων Αναγκών (Σχέδιο «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ»), 2017, Ρόδος

Γενικό Επιτελείο Στρατού (ΓΕΣ), 1995, Στρατιωτικός Κανονισμός ΣΚ 900-24/1995, Η Ιστορία του

Μηχανικού, Αθήνα, Τυπογραφείο Ελληνικού Στρατού

Λέκκας, Ανδρεαδάκης, (2015), Μάθημα Α-01 – Εισαγωγή στη Θεωρία της Διαχείρισης Καταστροφών και Κρίσεων , ΕΚΠΑ, Αθήνα

Δεληγεωργίου, Γ .(2010) «Η συνεισφορά του όπλου του Μηχανικού του Ελληνικού Στρατού στην αντιμετώπιση φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών» ,μεταπτυχιακή διατριβή στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Μπαζούλας, Θ . (2017) «Στρατηγικός Σχεδιασμός διαχείρισης φυσικών καταστροφών, μέσω του σχεδίου ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ», μεταπτυχιακή διατριβή στο ΕΚΠΑ

Γενικό Επιτελείο Στρατού (ΓΕΣ), 2003, Στρατιωτικός Κανονισμός ΣΚ 20-1/2003, Γενικός Κανονισμός Υπηρεσίας στο Στρατό, Αθήνα, Τυπογραφείο Ελληνικού Στρατού

Γενικό Επιτελείο Στρατού (ΓΕΣ), 2011, Εγχειρίδιο Εκστρατείας ΕΕ 10-1/2011, Επιχειρήσεις Μηχανικού, Αθήνα, Τυπογραφείο Ελληνικού Στρατού

Λέκκας, (2000), Φυσικές και Τεχνολογικές Καταστροφές, Access Pre-Press, Β' Έκδοση, Αθήνα

Δανδουλάκη, (2011), Καλλικράτης – Πολιτική Προστασία και Αυτοδιοίκηση

95 ΑΔΤΕ, Σχέδιο Καλλίνικος, 2012, Ρόδος

95 ΤΜΧΕΘ, Μνημόνιο Περιπόλου Πυρασφάλειας, 2019, Ρόδος

Ελληνική Νομοθεσία

ΠΔ 151/2004, Οργανισμός Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, ΦΕΚ 107Α, 03 Ιουνίου 2004

ΥΑ 1299/2003/ΥΠΕΣΔΔΑ, Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ, ΦΕΚ 423Β, 10 Απριλίου 2003

Ν. 3013/2002, Αναβάθμιση της Πολιτικής Προστασίας και Λοιπές Διατάξεις, ΦΕΚ 102Α, 01 Μαΐου 2002

Υ.Α 1299/2003 Σχέδιο «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ», Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας